

Najeti vbijalci in klateži stre-ljajo na štrajkajoče delavce.
Nemši zarotnik pobegnil iz zvezne ječe.

16LETNI DEČEK OBETA POSTATI TOLOVAJ. — ROPARJI IMAJO ZLATE ČASE V DETROITU. — DIJAKI KARANTIRANI ZAVOLJO OTROŠKE PARALIZE. — DRŽAVNI BANONI PREGLEDNIK OBSTRELJEN. — V INDIJANSKEM TERITORIJU KROZIJO PONAREJENI ZVEZNI ČEKI. — TIHOTAPCI V BOJU S COLNINSKIMI URADNIKI, UMORI, ROP IN DRUGE VESTI.

Predrzen bančni rop v okolici Chicaga.

San Domingo, 30. avgusta. — Zvezni križar "Mephis" je nasedel na obrežne kletči. Voda je tako hitro vdrla v notranje prostore, da je pogasila ognje pod parnimi kotli. Dvajset pomorščakov je izgubilo življenje.
Zvezna topničarka "Castine" se je rešila iste usode, da je odplula na morje.

St. Louis, Mo., 30. avgusta. — Najeti morilci so streljali na štrajkajoče delavce mleka in trije so bili zadeti.

Pevely Dairy Company je z nesramno provokacijo zvalila štrajkajoče delavce v past. Naznanila je, da bo ob štirih popoldne sprejemala štrajkajoče delavce zopet v delo. Na ta provokatorični poziv se je zbralo okoli 300 neoboroženih štrajkarjev na praznem stavbišču nasproti podjetja. Ob petih se je prikazal nalašč tešak voz, na katerem je bilo sedem najemniških kreator. Štrajkajoči delavci so pozdravili to drhal iz človeških nit in s satirnimi klici. Na to so čekali najeti klateži. Potegnili so smokresce in pričeli streljati na štrajkajoče delavce.

Atlanta, Ga., 30. avgusta. — Robert Fay, o katerem trdijo, da je bivši nemški oficir in je bil obsojen radi zarote proti Združenim državam, je pobegnil v družbi nekakega William Knoblocha iz zvezne ječe.

Champaign, Ill., 29. avgusta. — Avtomobilisti, ki so najbrž prišli iz Chicaga, so obiskali dve banki v Homerju, Ill., majhnem mestu z 2000 prebivalci, in so ugrabili 16 tisoč dol.

Roparji so se pripeljali v velikem avtomobilu in prerezali se brzojavne in telefonske žice, ki so vezale mesto z drugim svetom.

Po tem delu so navrtali blagajne v obeh bankah, ki sta na glavni ulici, in pobrali denar.

Chicago, Ill., 29. avgusta. — Dobro seme obeta postati 16letni Howard O'Hara, ki je že večkrat prišel z zakoni konflikt, dasi je še mlad. Zdaj je bil prost na besedo, ker je obljubil na sodišču, da se poboljša.

Zadnje nedeljo se je v družbi svojega bratrance peljal z ukrajinim avtomobilom. O vožnji in nesreči, ki je doletela mlade avtomobiliste, smo poročali že ponedeljkovi številki. Howard O'Hara je odnesel pete in iskali so ga detektivji, da ga spravijo na varno. Večraj ga je izvolal detektiv Joseph Cullerton in mu ukazal, naj obstoji. O'Hara je skočil na voz ulične železnice in ko je za njim skočil detektiv, je potegnil samokres in ga obstrlel.

O'Hara iščejo tudi radi oplemenjstva trgovine z mešanim blagom Hermana Finka na 4763 Broadwayu.

Philadelphia, Pa., 29. avgusta. — Petsto in petdeset dijakov na Girardovem učilišču je karantiranih, ker so na učilišču odkrili en slučaj otroške paralize.

Detroit, Mich., 29. avgusta. — V Detroitu še ni ljudstvo pozabilo na zadnji cestni drzni rop, ko se je izvršil drug cestni rop, ki prav nič ne zaostaja za prvim.

Dva avtomobila sta ostavila voz Standard Oil družbe. Roparji so zvezali voznika in mu odvzeli \$4.000 po izvršenem zločinu so ga

IZ DELAVSKEGA SVETA. Boji na rumunski fronti so pričeli.

Železničarji so določili dan za splošno stavko.

V Chicagu so postavljali železniški skladišni delavci.

Klaviški delavci niso zadovoljni z razmerami.

Dan za stavko je določen. Washington, 29. avgusta. — Organizirani železničarji so se veličali zavlacenja od strani železniških kraljev in bodo najbrž na Delavski praznik dne 4. septembra proglasili splošno stavko.

Prepis navodila za stavke je v rokah vseh predsednikov distriktnih organizacij in če železniški mogoteji v zadnjem trenutku ne pridejo k pameti, ali če jih kongres ne prisili na kolena, je stavka neizgibna.

Voditelji železniške organizacije so odposlali navodila za stavko, ko jim je predsednik povedal, kaj so zaključili zastopniki železniških družb. Odklonili so načrt predstavnika Wilsona in so zahtevali, da se vse sporne točke predlože razsodišču.

Zastopniki železniških uslužbenecv niso bili tako neumni, da bi prišli za to vado, saj imajo žalostne skušnje z rasodišči. Povedali so predsedniku na kratko, da ne sprejmejo ponudbo železniških družb, ker nočejo, da bi se osemurni delavnik le blišal na papirju, železniški uslužbenec bi pa gurali pod starimi pogoji, če bi železniške družbe ne bile prisiljene plačati več za nadčas kot za delo v navadnem času.

Predsednik je danes popoldne stopil ob 2:30 pred kongres in v pripravljalni besedah govoril, da kongres pošlje pravih stori nekaj, da se prepreči stavko.

Priporočil je kongresu, da naj se uvede osemurni delavnik za vse železniške uslužbence, ki pripadajo k vlakosprememu osebju ali so vposleni pri vlakovnem obratu. Meddržavna trgovska komisija naj se pomnoži za dva člana, da se lahko deli v skupine in lože izvršuje delo. Ustanovi naj se trajna komisija, kateri naj se predlože vsi spori med železniškimi uslužbeni in železniškimi družbami. Stavke naj bodo prepovedane, dokler komisija ne odda svoje razsodbe in še 60 dni po razsodbi.

Stavka železniških skladišnih delavcev.

Chicago, Ill., 29. avg. — Skladišni delavci na kolodvorih Burlington železniške družbe so postavljali, in prav lahko se dogodi, da stavka tudi na kolodvorih drugih železnic postane splošna. Štrajkarji zahtevajo priznanje organizacije. Železniški skladišni delavci so hoteli svojo zahtevo doseči mirnim putem. Poslali so odbor k superintendentu, ki pa odbora ni hotel sprejeti, marveč mu je pokazal vrata. Delavcem ni preostalo drugega, kot štrajk.

Zastopnik Burlington železniške družbe je kasneje izjavil, da se ne pokaže s skladišnimi delavci kot z organizacijo, ampak le z uslužbeni, če pridejo posamezno k njemu. Zastopniki drugih železniških družb se izjavljajo ravnatoko ošabno, zato je mogoče, da zastavljajo skladišni delavci tudi na drugih železnicah.

Klaviški delavci se gibljejo.

Chicago, Ill., 29. avgusta. — Emmet Flood, organizator "Ameriške delavske federacije" izjavlja, da klaviški delavci vstopijo v mezdno gibanje, da izvojujejo tri dolarje minimalne dnevne plače in skrajšajo delavnik.

Ko je prejel nekaj tedni bilo manj dela, se je delo v tednu skrilo na štiri dni. Zdaj se mešarski obrti obračajo na boljše, vseeno se pa dela štiri dni v tednu in dvajset ur na dan. Najvišja mezdna v klavnicah je sedaj 20c na uro. Delavci ne vidijo vzroka, zakaj bi se delo, 48 ur, ki se izvrši v štirih

Bolgari nadaljujejo z osvojevanjem grške Macedonije.

NA BALKANU ZMAGUJEJO IN SICER VSAK PO SVOJE. — NA VEHOVNEM BOJIŠČU ZDAJ GRE TUDI SAMO ZA JARDE. — RUMUNSKI RAZLOGI ZA VOJNO. — KITAJSKI KULJI NA FRANCOSEKEM. — ALI ŠVEDSKA TUDI POSEŽE V KR-VAVO KLANJE? — MACKENSEN BO PO NAJNOVEJŠIH POROČILIH ZAPOVEDAL NA TRETJI FRONTI V TEKU E-NEGA MESECA!

Z drugih bojišč ni poročil o važnih dogodkih.

ZADNJE VESTI.

Berlin, 30. avgusta. — Dospeli so semkaj detajli o prvih bojih med rumunskimi in avstro-ogrskimi silami v prelasi, ki vodijo v Ograko: V nedeljo je rumunska sila, obstoječa iz enega ali dveh bataljonov, skušala dospeti, še preden je bila napovedana vojna, do prelaza na Rothenthurmu, skozi katerega vodi železnica do Her-manovega grada. Rumunci so skušali prodreti skozi obmejne utrdbe, pa so bili vrteni nazaj od avstrijske straže po kratko trajajočem ognju iz pušk. Rumunske sile so napadle avstrijske čete pri Toršburškem prelazu, pa jih je doletela ista usoda. Tretja rumunska sila je prodirala proti Temoškem prelazu, pa ni dosegla boljših uspehov.

Berlin, 30. avgusta, brezščno prek Savilla. — Vojni urad objavlja oficijelno, da so se rusku-rumunske sile sdrloše pri Karpatih.

Berlin, via Copenhagen do Londona, 30. avgusta. — Cesar je odstavil generala Erloma von Falkenhayna in je imenoval generala von Hindenburga načelnikom generalnega štaba.

Donaj, 30. avgusta. — Uradno poročilo se glasi: V Karpatih smo severnoslopadno od Kukula odbili ruski napad in prisadeli sovražniku velike izgube.

Petrograd, 30. avgusta. — Jugovzhodno od Smolarije je sovražnik napadel naše oddelke brez uspeha, ki so imeli sasesti otoke.

SPLOŠNI POLOŽAJ.

Balkan je zdaj središče vseh bojnih teatrov v Evropi. Poročilo, da je Rumunska stopila v vojno in že začela z mrzličnimi operacijami na transilvanjski meji, že slede poročila, da se tudi Grška pripravljajo na vojno na strani entente. Čim je dospela vest v Atene, da je Rumunska napovedala vojno, je kralj Konstantin sklical vojni svet, ki ima odločiti, katero pot bo ubrala Grška. Narasčajoči pritisk nemško-bulgarske invazije še bolj podlaga javno mnenje na Grškem proti centralnim silam in demonstracije v številnih grških mestih v prilog zavetnikov so na dnevnem redu. Na drugi strani poročajo, da je tudi Nemčija izgubila vsako nado v Grško in v Berlinu že delajo priprave za sprejem novega sovražnika.

Prvi dan sovražnosti med Rumunsko in Avstrijo ne prinaša nobenih posebnih vesti. Berlin poroča, da je na meji Transilvanije kakih 160.000 Rumuncev, ki se trudijo, da bi prišli čez prelaze transilvanjskih Alp na ogrske planjave, ali že pri svojem prvem navalu so naleteli na odpor nemško-avstrijskih čet, ki branijo dotične prelaze. Nemški generalni štab je namreč slutil že pred nekaj meseci, da dotična meja ni varna pred Rumunsko in je koncentriral tam dober del avstro-nemške armade, kakor tudi ob Donavi v Srbiji. Dunaj poroča, da je ruska armada že prekorajčila rumunsko mejo na potu proti Bulgariki; ta armada sestoji iz več infanterijskih divizij, močne kavalerijske divizije in artiljerije s težkimi topovi. Bolgari so razstrelili mostove na Donavi, ki tvori mejo med Bolgarsko in Rumunsko. Pri Ruščuku ob Donavi je že prišlo do manjše praske med Rumunci in Bolgari. Avstro-nemsko obrambo

proti Rumunski bo baje vodil maršal Mackensen in avstro-nemška bojna črta na iztoku se je zdaj podaljšala skoraj za 900 milj, kar pomeni, da bodo morali tevtonski zavezniki zelo raztegniti svoje o borožene sile od Karpatov doli do Donave. Medtem, ko je zavladovala v vseh glavnih mestih zavezniških držav veliko veselje, čim je počila vest o intervenciji Rumunske, je sprejel Berlin to vest nekako hladno, kakor da je Nemcem vseeno, če imajo enega sovražnika več ali manj; nemško časopisje izraža mnenje, da se bo vojna brez dvo-mur podaljšala, obenem pa napada ministra zunanjih zadev Gottlieba von Jagowa, ker je dopustil diplomatični poraz Nemčije v Bukarešti.

Medtem pa Bolgari nadaljujejo okupacijo grške Macedonije. V Kavali so zajeli večjo zalogo grškega streliva in topov. Zavezniki na drugi strani poročajo, da ofenzivna moč Bolgarov že pojema in da so zadeli ob hud odpor posebno na levem krilu, kjer so Srbi.

Na zapadni fronti je še vedno slabo vreme, kar pa ne ovira nemških protinapadov pred Verdunom, ki streme za reokupacijo Fiedrya in drugih važnih postelj. Pariz poroča, da so bili vsi ti napadi odbiti.

Iz ruskega in italijanskega bojišča ni nič posebnega.

Uradna poročila slede:

BALKANSKA FRONTA.

Nemško poročilo.

Berlin, 29. avgusta. — V okolišju Moglenice so Bolgari osvojili višine južno od Zbornskega. Srbski napadi na hribih Ciganska Planina so bili odbiti.

Srbsko poročilo.

Solun via Pariz, 29. avgusta. — V okolici Strume so zavezniški aeroplani bombardirali sovražna taborišča in britiška artiljerija je z veliko silo bombardirala točke, kjer so se koncentrirale bolgarske čete. Boji so se vršili tudi naokrog Balesa. V okrožju Doirana so bili topniški dvoboji. Naše čete čimdalje bolj pritiskajo na sovražne pozicije. Na levi strani Vellesena je bolgarska ofenziva ustavljena. Na hribih pri Vetreniku so Bolgari vprizorili na enem samem mestu šest napadov, ki so bili odbiti, nakar so Srbi pričeli s protinapadi. Bolgarski ujetniki pripovedujejo, da je naša artiljerija veliko boljše od njihove in da imajo Bolgari velike izgube. Samo devet srbski regiment je našel pred svojo fronto 200 mrtvih Bolgarov.

Franosko poročilo.

Solun via Pariz, 29. avgusta. — Od Strume do Ljunice se vrše artiljerijski boji. Iztokno od Černe nadaljujejo Srbi s svojo zmagovito ofenzivo in so že precej napredovali proti Vetreniku. Na cesti proti Nejanici so Bolgari izvršili po močni artiljerijski preparaciji tri napade na srbske pozicije, toda bili so odbiti z velikimi izgubami. Topniški ogenj se tam nadaljuje z veliko silo. Bolgari so okupirali večje število vasi, ki so jih Grki ostavili zapadno od Kavale. Nekaj angleških monitorjev je bombardiralo sovražne postojanke ob ustju Strume. Kljub bolgarskemu poročilu z dne 25. t. m., da so bili Srbi premagani v okolici Kukuruza, so zadnji imeli lepe uspehe in resnica je, da so Srbi potolkli Bolgare.

(Dajle na 5. st., 1. kol.)

EMILE ZOLA:

DENAR.

Poslovenil M.-k.

(Nadaljevanje)

Njen obraz je naglo pobledel in vsa kri je drvela nazaj k njenemu srcu. Z divjo gesto je hotela potlačiti nazaj v njegov goltanec besede, katerih se je toliko bala že dva meseca.

"Odločno Vam prepovem..."

Ali njegov glas je bil močnejši.

"Baronica Sandorfova je! — Gospod Delkambre jo ima za ljubico, in v svrhu, da jo ima lahko vsak čas na razpolago, ji je najel majhno pritličje v ulici Caumartin, skoraj na voglu ulice Saint-Nicholas, v poslopju, kjer je prodajalca zelenjavo. Gospod Sakard pa hodi tam in ostavlja Delkambreju gorak sedež..."

Karolina je iztegnila roko proti zvoncu, da bi poklicala koga, ki bi vrgel kočijaža na plano, a pomislila je, da bi potem naredil še večji škandal v pričo služabništva.

"Jaz vem, kaj govorim, gospa. Moja prijateljica Klarisa je tam za služkinjo in ju je videla skupaj. O, ko bi Vi slišali njo! Sakard in baronica — ki je drugače kos ledu — kakšne grdobije sta počela! —"

"Jezik za zobe, nesramnež! — Na, tukaj imaš petnajst frankov!"

Z znamenjem nepisnega studa mu je vrgla denar, vedoč, da se ga drugače ne bo iznebila. Karl je pa bil takoj zelo uljuden.

"Želim Vam samo dobro, gospa. Saj se lahko prepričate... Hiša je na voglu in tam je prodajalca z zelenjavo, stopnice so pa v ozadju iz dvorišča. Danes je četrtek in ob štirih ga lahko presenetite — če hočete..."

Karolina ga je pahnila proti vratom s stisnjenimi zobmi.

"In ravno danes ste lahko pričla veliki zabavi, gospa... Klarisa se je tudi že naveličala baronice in njene službe! In kadar imajo služabniki dobre gospodaje, jim radi ostavijo kaj za spomin... saj veste. — Zbogom, gospa!"

Kočijaž je odšel. Karolina je pa stala kakor prikovana k tlo in v njeni glavi je bila vizija... Razumela je vse in zavedala se je, da bo Sakard tudi občutil nekaj aličnega. Tedaj so jo zapustile moči in z globokim vzdihom se je zgrudila k pisalni mizi. Solze, bridke solze, ki jih je zadrževala toliko časa, so tekle v curkih.

Klarisa, o kateri je govoril kočijaž, suhljata blondina, je res izdala svojo gospo, baronico Sandorfovo. Povedala je njenemu prvemu ljubčku, državnemu pravniku Delkambreju, kdaj jo lahko preseneti v družbi z drugim ljubčkom v stanovanju, ki ga je prvi najel in plačeval za njo. Sprva je zahtevala za svojo uslugo štiri sto frankov, ker pa je bil Delkambre razkačen zaradi tega, se je deklina končno zadovoljila z dvesto franki, katere ima dobiti iz roke v roko v tistem trenutku, kadar odpre vrata sobe. Klarisa je namreč spala v majhni sobici zraven baroničine spalnice. Baronica jo je bila najela iz razloga, da ne bo treba hišni stikati po njenih sobah. Večidel svoje službe je Klarisa prelenarila, ker ni imela kaj delati v praznih sobah med baroničinimi sestanki, a kadar je prišel Sakard ali Delkambre, je morala izginiti iz stanovanja. Ob času te službe se je Klarisa seznanila s Karlom, kateri jo je potem redno obiskoval vsako noč, kadar ni imela baronice sestanka, in ob takih prilikah sta okupirala kar baronično razkošno posteljo, ki je bila navadno vselej v neredu izza nezmerčnosti, ki so se godile podnevi. Klarisa je tudi priporočila Karla Sakardu, češ, da je zelo priden in pošten človek. Ko je pa Karl naglo izgubil službo, je ona z njim delila jezo in pohlep po maščevanju in zlasti še zato, ker ji je baronica nalagala vsakovrstna grda opravila in ravno tisti čas je imela ponudbo na drugem mestu, kjer so ji obljubili pet frankov več mesečno. Sprva je hotel Karl pisati baronu Sandorfu, ali Klarisa je gojila večje veselje, če iznenadita baronico in Sakarda z Delkambrejem. Tako je prišel četrtek; vse je bilo že pripravljeno in ona je čakala.

Ob štirih, ko je prišel Sakard, je baronica Sandorfova že ležala na naslonjaču pred zakurjeno pečjo. Bila je zmiraj točna kot kupčijska žena, ki zna ceniti čas. Sakard je bil sprva nevoljen, da ni našel porabne ljubice, kakoršno je pričakoval v tej brunetki s plavimi trepalnicami, ki je bila na zunaj tako zapeljiva. Baronica se je zanimala le za igro, za katero je gorela z vso strastjo. Govorila je le o denarjih in o "podatkih", ki jih je neprestano vlekla iz njega. Ker je dobila skoraj vsako spekulacijo na borzi, odkar je bila Sakardova priljebnica, je imela Sakarda za koristno orodje, katero pobere človek na cesti, jo ohrani in še celo poljubi, če je dobre volje. Na drugi strani je pa Sakard videl, da je baronica le zanimiva, čeprav manj pohlepna, zato jo je obdržal.

Klarisa je močno zakurila peč, in ker je bilo gorko v sobi, sta sklenila, da ne gresta v posteljo, temveč da ostaneta na stolu. Zunaj se je zmrzalo, toda okna so bila skrbno zastirana in dve svetilki v velikih steklenih obločnicah sta metali močno svetlobo na obo.

Delkambre se je pripeljal v kočiji kmalu za Sakardom. Državni pravnik, ki je bil oseben v tesni zvezi s cesarjem in je imel trdno upanje, da postane ministrijski predsednik, je bil suh in rmen moč okrog petdeset let star; njegova visoka in koščena postava z gladko obrtanim obrazom, preoranim z globokimi gubami, je izražala skrajno resnost. Njegov trd nos, podoben orlovemu kljuncu, ni kazal slabosti niti umiljenosti, in kadar je stopal po stopnicah po navadnem oprasku, vzravnan in mirnogled, je kazal vso poveljansko strogo, s katero je nastopal na cesarskem dvoru, kadar so se godile velike reči. V hiši ga ni poznal nihče. Navadno je prihajal ponoči.

Klarisa ga je čakala v majhni predsobi.

"Pogledite za menoj, gospod, ali pazite, da ne napravite najmanjšega šuma!"

On se je obotavljal. Zakaj ne naravnost čez vrata, ki vodijo v sobo? Služkinja mu je pa razložila, da so glavna vrata brez dvoma zaklenjena, in preden jih on razbije, bo pokvarjen ves prizor. Ona ima bolj pameten načrt. Njena sobica je zvezana z baronično spalnico z vratmi; ki so sicer vedno zaklenjena, ali ona je našla ključ v predalu in vrata se lahko odpro brez vsakega ropota. Spalnice je pa na sredi pregrajena z zagrinjalom, katerega je treba le na lahko odgniti in stvar je končana. Baronica gotovo ne pričakuje nikogar od tiste strani.

"Le brez skrbi, gospod! — Zame je ravno tako važno, da nama ne izpodleti, kakor za Vas, ali ne?"

Nato je smuknila skozi napoli odprta vrata in izginila za trenutek v spalnico, medtem ko je ostal Delkambre sam v njeni sobici z razmršeno posteljo in umivalno posodo polno milnice; svoje reči je odnesla Klarisa že zjutraj, da lahko reče "zbogom" tisti hip, ko bo njeno delo dovršeno. Vrnila se je in na lahko zaprla vrata za seboj.

"Samo minuto še počakajte! Zdaj še ni čas. Samo pogovarjate se."

Delkambre je stal zraven in molčal kot grob zraven deklini, ki ga je merila z lokavim pogledom. Lotila se ga je nestrpnost in nervozno je grbančil levo stran obraza v zakritem srdi, ki mu je tiral kri v glavo. Pod ledeno resnostjo njegove profesionalne maske se oglašala strast propalega moža, ki je pričela eviliti razdražena vsled mesa, katero mu je zdaj ukraden.

"Naredimo hitro, hitro!" je siknil brez zavesti v hipni mrzlici.

Klarisa je zopet izginila in se vrnila s prstom na ustih, proseč ga, da naj potrpi samo še par trenutkov.

"Premagujte se, gospod, le še nekaj hipov!"

Delkambre je začutil, da se mu tresejo noge in moral je sedeti na majhno Klarisino posteljo. Noč je prihajala in on je sedel v medli svetlobi kakor v sanjah, medtem ko ni služkinja preslišala najmanjšega šuma v spalnici. Tudi on je slišal šum, toda v njegovih ušesih je ta šum tako narasel, da se mu je zdelo, da sliši celo armado vojakov na maršu...

Napoleon je začutil Klarisino roko, ki ga je euknila za rokav. Razumel je znamenje in ji dal zavitek, v katerem je bilo dvesto frankov. Ona je šla takoj v sobo, naglo razgrnila zagrinjalo in porinila Delkambreja pred sabo rekoč:

"Zdaj se naglejte!"

Pred kaminom, v katerem je prasketalo in žarelo ogelje, je ležal Sakard na nagnjenem stolu in na sebi ni imel drugega kot srajco, dočim je bila zraven njega baronica popolnoma naga in nad njima sta žareli dve svetilnici.

Delkambre je stal trenutek kakor zamaknjen, medtem ko sta ona dva zijala, kot da je udarila strela med njiju. Tako sta bila prestrašena, da se nista ganila, le njune oči so bile divje izbuljene in baronica je nervozno premikala ustnice.

"Ah! — Prešiča, prešiča — praseca!" zarjove končno državni pravnik, ko se je opomogel iz prve omotice.

Misliti ni mogel na drugo besedo, kakor na "prešiča" in to besedo je ponavljal s krčevito gesto in vpitjem. Baronica, podivjana valed svoje nagote, je planila pokonec in njene oči so švigale po kakem kosu obleke, katere pa ni bilo, kajti obleko je pustila na drugem koncu zagrinjala, a tam ni mogla, ker je bil na poti Delkambre; tedaj je zagledala belo spodnje krilo, ki je ležalo na tleh in po bliskovo ga je pograbila in se ogrnila po plečih, utakniva prednja dva koneca med zobe z namenom, da zakrije grudi. Sakard je tudi vstal iz stola in potegnil srajco dol zelo vznemirjen.

"Prešiča! — Ha, prešiča!" — nadaljuje Delkambre.

"Prešiča! In v tej sobi, katero jaz plačujem!"

Državni pravnik je stisnil pest in jo stresal Sakardu pod nos vedno bolj togoten, ko je pomislil, kakšne reči se godijo na pohištvo, ki ga je on kupil s svojim denarjem.

"Ti — prasec!... Kaj počenjaš v mojih prostorih, aa? Prasec! — Ta ženska je moja, da, veš!... Ti prasec — tat!"

Sakard je ostal hladen in najrajši bi bil zlepa pomiril prišleca, kateri mu je pokvaril zabavo, a razen tega ga je bilo zelo sram, ker je moral stati pred njim v sami srajci. Ali beseda "tat" ga je dirnila.

"Gospod državni pravnik," je odgovoril, "ako hoče imeti človek žensko zase, tedaj ji mora dati vse, kar ona potrebuje."

Te besede so pa še bolj raztogotile Delkambreja in v hipu je bil tak, da ga nista ona dva več spoznala; bil je, kakor da je iz njega planila zver, ki je bila doslej skrita pod njegovo kožo. Njegov obraz, ki je bil zmiraj tako resen in hladen, je namah pordečil in mož je sopihal v groznom srdi brutalno, katerega je vsak pogled na razgaljeno baronico rezal kakor nož globlje in globlje.

"...Kar ona potrebuje!" — je siknil. "Čestnega grabnja ji je treba!... Ti — vlačuga!"

Dvignil je pest proti baronici, ki se je silno ustrašila. Stala je pokonec in ni se ganila. Posrečilo se ji je, da je zakrila prsi s spodnjimi krilom, toda drugače je bila še zmiraj naga. Tedaj se je spomnila, da njena razgaljenost še bolj podžiga Delkambreja in v hipu se je pomaknila nazaj k stolu, na katerega je sedla, stisnila nogi in dvignila kolena, hoteča zakriti nagoto, kolikor se da. In tam je sedela molče in brez najmanjšega gibljaja s povešeno glavo, gledajoča postrani boj med njima, kakor ženska, za katero se tepeta tekmeč, in ki čaka rezultata z namenom, da pripade zmagovalcu.

Sakard se je pa pogumno postavil pred njo.

"Ali jo misliš udariti?"

Moža sta se gledala iz oči v oči tesno drug proti drugemu.

"Gospod, zdaj mora biti konec tega!" nadaljuje Sakard. "Midva se ne bova prepirala kakor dva kočijaža. Resnica je, da sem madamin ljubček in ponavljam: Če ste Vi plačali to pohištvo, sem jaz plačal —"

(Dalje sledi).

Za kruhom.

Povest.

Poljski spisal: H. Sienkiewicz.

Poslovenil: P. Miklavc.

(Nadaljevanje.)

V tem času so plavale v duši Marie druge misli in drugi spomini: plaval tako, kot oni peneči vodni prod za parnikom, in kakor one raze za krmilom. Spominjala se je, kako je v jesen pozno in večer, ne dolgo pred odhodom, šla k vodnjaku v Lipnici po vode. Prve zvezde so že zamigljale na nebu, a ona je vlekla vedro in pela: "Janko je konje napajal, a Katka je vodo zajemala" — in bilo ji je pri tem tako tesno, kakor laštovki, ki še pred odletom žalostno žvrgoli. Pa se je začelo od črnega lesa sem žvižganje in Jakob Smoljak, konjar, dajal ji je znamenje, da vidi, kako se vedro prigrblje, in da tudi kmalu prižene s pake. V tem je nekaj zadrželo, on je prijahal, skočil raz žrebe, stresel svetel kopek, in kar ji je takrat pripovedoval, na to se je sedaj spominjala, kot na kako harmonično pesem. Zatisnila je oči in zdelo se ji je, da ji Smoljak vnovič šepeta s tresočim se glasom:

"Ker si je tvoj oče tako izmislil, tudi jaz izstopim iz službe, bajtico prodam, zemljišče prodam in pojdem... Marica moja..." je šepetal k njej — "kjer bodeš ti, tja tudi jaz kakor žrjav po zraku poletim, kakor raze po vodi priplovam, kakor zlati prstan se po cesti potočim in najdem tebe, edino! Kaj bi mi bil ta svet brez tebe! Kamor se ti obrneš, tja pojdem tudi jaz, kar se s teboj zgodi, zgodi se tudi z menoj; eno je nama življenje, in ena smrt; a kakor sem ti tu nad to hladno vodo obetal, naj mi samo Bog odpusti, ako te jaz kdaj zapustim, Marica moja edina!" — Spominja se teh besed, je videla Marica tudi oni vodnjak in veliki rdečkasti mescen nad lesom, da, tudi Jakoba je videla kakor živega pred očmi. V teh mislih je našla veliko olajšanje in tolažbo. Jakob je bil drzen, fant, in zato je verjela, da izvrši, kar je rekel. Ah! Želela bi si sedaj samo, da bi bil sedaj tukaj — pri njej — in da bi ž njo vedno poslušal ta morsk šum. Z njim bi bilo tu veselejše, ker on se nikogar ni bal in svetovati si je znal vselej in povsodi. "Kaj dela sedaj v Lipnici, ko je moral tam že prvi sneg zapasti? Pošel je morda s sekuro v roki v les po drva, ali morda konje oskrbuje, ali so ga znabiti od dvora s sanmi kam poslali, ali nemara posekuje les za stavbo? Kje je sedaj on, moj prišrni?"

In pri teh spominih je videla deklina v duhu Lipnice povsem tako, kakoršina je v resnici bila, škripajoči sneg na potih, rumeno zarjo med črnimi vejami brezlistnatih dreves, četo vran krokajočih in poletavajočih od lesa v vas, dim, valeč se iz dimnikov nakvišku, zamrznjeno vedro pri vodnjaku in v daljavi rumen in s snegom zasut gaj.

Hej! kje je ona sedaj, kam jo je očetova volja privedla? V daljavi, kar je bilo z očesom dogledati, je povsodi le voda in voda, zelene brazde in penasti ogoni in na teh neizmernih vodnih poljanah samo ta edini brod, kakor zablodela ptica; nebo zgoraj, puščava spodaj, velik šum in kakor plač valov in togovanje vetrov; a tam pred brodom je nemara deveta rečela, najbrže že kraj sveta.

Siromasni Jakob! Ali mari pogodiš pot za njo, mari poletiš kakor sokol po zraku, poplavaš kakor riba preko vode, ali misliš tudi ti na njo v Lipnici?

Solnce se je polagoma nagibalo k zatonu in zapadalo v morje. Na čarobnih valovih razgrnil se je široki prod solčnih žarkov, začel kakor tekoče zlato, izpremenil se, leketal, zabliskal, vzplapolal in naposled preminol nekje v daljavi. Parnik, ki je bil baš k temu ognjenemu žaru priploval, podil je — kakor se je dozevalo — pred seboj begajoče solnce. Dim, valeč se iz dimnika, je zarudel, jadra in vrvi so postale rdečkaste, mornarji so začeli peti, in med tem se je krog solčnih žarkov neprestano manjšal in čedalje nižje nagibal v zaton. Čez kratko je bila nad valovi le polovica solca, potem samo še poslednji žarki in končno se je po celim zapadu razlila velika zarja, ter ni bilo možno razločiti v tem ognju, kje se kon-

ča svetloba valov in kje se začneja nebo; ozračje in voda sta se enako navzela svetlobe, ki je počasi ugaševala; morje je šumelo z velikim, prijetim šepetom tako, kakor bi molilo svojo večerno molitev...

V takem trenutku zadobiva človeška duša krila, česar se ima spominjati, se spomni, kar je ljubila, ljubi strastno in goreče, k čemur teži, k čemu leti. Lovro in Marica spoznala sta že tudi sedaj, čeprav ju je parnik odnašal kakor veter odpadlo listje, vendar njiju rodno drevje ni tam, kamor sta namenjena, nego ondi, od koder sta odhajala. Zemlja Poljska, ta zemlja plodovita, razcvetajoča se kakor laneno polje, vsa z drevjem zarasla, a slamatimi strehami pokrita, polna lok od trave zelenih in leskečih se od napeljene vode, polna štrkov, lastav, križev ob cestah, belih dvorov v sredini lip, ona zemlja, kjer rogato kapo k nogam pokladajo in pozdravljajo: "Hvaljen bodi Jezus Kristus!" na kar se odgovarja "na veke vekov"; ona je zemlja velmožna, ona mati najslajša, ona tako častljiva in ljubljana nad vse druge na svetu! Zatorej, kar njuno kmetičko srce preje ni žutilo, to je čutilo sedaj. Lovro je snel kapo z glave; svetloba zahajajočega solca mu je padala na oševle lase, misel njegova je delovala; ubože, celo veden ni, kakor bi imel povedati Mariji to, kar je čutil... Naposled je rekel: "Marica, do zveza se mi, kakor bi bila pustila nekaj tam za morjem."

"Najina sreča in ljubezen je tam ostala..." odgovorila je tiho deklina, ter dvignila pri tem oči k molitvi.

Med tem se je stemnilo: popotniki so polagoma odhajali raz krova, toda na parniku je bilo gibanje nenavadno živo. Po krasnem solnčnem zahodu ne biva noč vedno mirna in valed tega so se neprestano glasile piščalke mornarskih poveljnikov, a mornarji so anemali jadra. Zadnji rdečkasti žar je bil že ugasnil na morji, in obenem pričela se je dvigati megla iz vode; zvezde so zamigljale na nebu in brzo zopet izginile. Megla je postajala vsak hip gostejša, zakrivala nebo, obzorje, da, tudi samotni parnik. Le dimnik je bil še videti in poleg njega stoječji jambor; postave mornarjev so začele biti enake seneam. Eno uro pozneje zagrnilo se je vse v belkasto meglo, celo tista svetilnica, ki so jo obesili na jambor in iskre, ki so prišle iz dimnika. Parnik se skoro ni gibal. Človek bi dejal, da so valovi oslabei in se razlili pod težo megle.

Noč je bila v resnici nekako slepa in tiha. Naenkrat sredi te tišine začul se je iz daljave čudo vitno trušč. Šum je bil nalik težkemu sopenju ogromnih prsi, ki se je čedalje bolj približevalo. Včasih se je dozevalo, kakor bi nekdo v tej temoti klical, potem so se zopet oglasili celi zbori glasov še v daljavi, a vsi so doneli neizmerno žalostno, jokajoče. Ti glasovi so prihajali iz temne daljave k brodu.

Mornarji, ki zaslišijo take glasove, govore, da burja kliče vetrove iz pekla.

Glasovi in povelja so postali čedalje resnobnejši. Kapitan, oblečen v lakiran plašč, stal je na vzvišenem mostu, častnik pa je zavzel svoj navadni prostor pred razsvetljenim kompasom. Na krovu že ni bilo nobenega potnika več. Tudi Lovro in Marica sta bila stopila v skupno kajuto pod krovom. Tu je bilo vse tiho. Svetloba svetilnic, pritrjenih k zelo nizkemu stropu, je turobno razsvetljevala notranje prostore in skupine izselnikov, sedečih tu poleg svojih ležišč pri steni. Kajuta je bila prostorna, četudi, kakor vsi prostori četrte vrste sploh, neprijetna. Strop se je vezal skoro z obojem broda, zato so bile tam postelje, oddaljene ena od druge s preprogami, bolj duplo podobne nego posteljam — sploh je ves prostor izgledal kakor ogromna pivnica. Zrak v njej je bil ves zaduhel od posmoljenega platna in brodnih vrvi, od morske vode in vlage. Kje bi se tukaj isekala primera s krasnimi prostori prvega razreda? Vožnja naj bi tudi trajala le kaka dva tedna, otruje v takih prostorih pljuča z nezdravim zrakom, obliče se pokrije z zabuhlo bledico, da, čisto se tam prime človeka tudi škorbti.

(Dalje prihodnje sredo.)

Za vsebino oglasov ni odgovorno ne upravnništvo ne uredništvo.

Odlomki iz zgodovine Združenih držav.

Po raznih virih sestavljen J. Z.

General Ross je dal svojim ljudem počitek, ki so trpeli valed naznosne vročine. Proti večeru je pričel prodirati naprej in je posnel marširal v Washington. Vlačni uradniki so malo ur preje zapustili mesto in zeli s seboj večji del arhiva. Le malo meštanov je ostalo v mestu. Admiral Cochrane je malo poprej izjavil, da imajo angleške čete nalogo, da razsujejo vsa ameriška mesta, ki jih dosežejo topovi. Armada Rossa se je takoj pripravila, da izvrši to barsko povelje. Zapadli so kapitol kongresno knjižnico, poslopje zakladnice in državnega tarnika. Oropali so predsednikovo hišo in zapalili. Zrušili so tudi ladjedelnico z vsemi ladjami na pravokotu. Angleži so kasneje ta sramotni madež hoteli oprati na ta način, da se je to zgodilo iz maščevanja, ker je bilo požgano parlamentarno poslopje v Yorku. General Ross je ostal s četami v Washingtonu do 25. avgusta in je zapustil mesto, ko se je napravila toč. Bal se je, da prihrume Američani v velikem številu in mu odrežejo pot. Dne 29. avgusta je dospel s četami v Benedict in se takoj vkrcal.

Dne 28. avgusta je angleško brodovje, obstoječe iz 21 ladij, priploplu pred Alexandrijo v Virginiji. Mesto je dalo sovražniku šestnajst tisoč sodov moke in tisoč sodov tobaka, da ni bilo požgano.

Ko se je moštvo odpočilo, je Ross odplul proti Patapsen, da napade Baltimore, ki ga je branila forta McHenry z milicirji in Pennsylvanije in Marylanda.

Ross je izkrcal okoli osem tisoč mož ob izlivu Patapsen in je marširal 12. septembra proti mestu, brodovje je pa odplulo po reki navzgor, da osvoji forto in izili pot v luko. Ena sama stotnja Američanov se je postavila Angležem v bran. V tej praski je padel angleški general Ross. Temu je sledila krvava bitka in Američani so se v redu umaknili pred angleško premočjo. Dne 13. septembra so pričeli Angleži zopet prodirati proti Baltimoru, pa so zaleteli na Američane pod zapovedništvom Samuel Smitha, oficirja iz ameriške revolucije. Angleški zapovednik se je odločil, da je boljše če počaka, da vidi, kakšne uspehe doseže brodovje pred forto McHenry preden se spusti v boj z Američani.

Angleško brodovje je odprlo hud topniški ogenj na forto, na katerega so Američani takoj odgovorili. Angležem je bilo takoj jasno, da je forto zanje trd oreh, pa so se umaknili v noči med 12. in 14. septembrom v North Point. Ko so najbolj hudo grmeli topovi, je Francis S. Key spisal znano pesem "Z zvezdami posut praper", ki je postala narodna ameriška pesem.

Angleži niso opustošili le obrežje v zalivu Chesapeake, Obiskali so tudi obrežje države Maine in razsuli vse, kar so dosegli. Stonington v državi Connecticutu Angleži obstreljevali štiri dni, a milica je odbila vsak sovražni izkrcan pri izkrcanju čet. Trgovska zveza z inozemstvom je bila uničena. Anglija je lahko s svojimi močnim brodovjem tako izdatno blokirala luke v Atlantiku, da je ameriška vlada izdala povelje, naj porušijo svetilnike, ker so angleški križarjem služili kot kazipoti.

Novoangleške države so v tej vojni največ trpele in država Massachusetts je priporočila, da se pozove delegate iz vseh obrežnih držav na skupno konferenco, ki naj se posvetuje o vgrajenosti nevarnosti in da pronajde potrebna sredstva za obrambo. Konvencija je pričela 14. decembra 1814 in posetili jo je delegatje iz novoangleških držav. Upravna stranica je očitala konferenci izdajalske načrte, ker se je poudarjala potreba miru z Anglijo. Konvencija je trajala dvajset dni in je sprejela potem okle na ljudstvo, ki je bil pisan zelo zmerno in uzadnjiško.

Mejtem so se na jugu odigrali vznemirljivi dogodki. Ob tem času je bila Florida pod španskim oblastjo in Španijo so smatrali za nevtralnno silo. Velika Britanija v Španiji v boj z Napoleonom sprejela take dolžnosti, da se Angleži lahko prihajali z ladjami v Florido in jo izrabljali za svoje operacije.

(Dalje prihodnje sredo.)

"Janko Kersnik, njega delo in doba"

Dragotin Lončar.

(Dalje)

II. Taaffejeva vlada (1879-1893) prinaša Slovincem delne uspehe, ki pa niso v nikakoršnem sorazmerju z žrtvami. Dasi se je naslanjaj Taaffe na večino, sestavljeno iz konservativnega plemstva nemških konsekrativcev, zastopnikov cerkvene politike, in iz Slovanov, vendar je bila nemško-liberalna manjšina še vedno tako močna, da je prihajala v poštev. Ako pravi dr. Prijatelj, da je bil Taaffe zvest sluga svojega gospoda (str. 178), je s tem označil njegovo vlado, kakor je v resnici bila: Taaffe je sam sebe imenoval "cesarjev minister", država in prebivalstvo sta se upoštevala še le v drugi vrsti. (R. Char-matz, 1. c. II, 11.) Ne ustavnim potom (str. 157, 159), namreč upravnim potom naj bi se želje in zahteve njegove večine ujavale v državno življenje.

Slovenski poslanci, ki jih je bilo od 1873. do 1879. leta 9, a pod Taaffejem 14, so bilo pod vodstvom plemstva; zakaj knez Windischgrätz, grof Hohen-wart in Margheri, baron Goedel in vitez Schneid so bili izvoljeni od Slovincem. Dr. Prijatelj pravilno poudarja (str. 247), da ti moške niso izbrali za nas ugodnega položaja, ko smo bili jeziki na tehnični. Drugače bi morda vendar ne bil mogoč n. pr. tak slučaj, kakor ga navaja "Slovenski Narod", da neki učitelj na Spodnjem Stajerskem ni dobil mesečne plače, ker je naredil slovensko pobotnico, dokler ni napravil nemške. (Slov. Narod, 15. X. 1880.)

Slovinci so zvesto služili Taaffeju, dasi se je celo Schneid 1879. leta hudoval, da morajo slovenski poslanci glasovati za finančne ugodnosti Poljakom, a doma (na Kranjskem) trpeti gospodarsko škodo. (Naši Zapiski, 1910 (VII.) 10.) Da, celo on, ki je bil sicer posebej zvest Taaffejevemu režimu, je bil včasih zaradi slovenskih neuspehov pobit, da je hotel opustiti javno delovanje. (Naši Zapiski, 1912 (IX.), 20, 25.) Taaffeju so opravljali Slovenci rabeljska dela. Ko se je snovala postava zoper socialiste, ki govori o njej tudi dr. Prijatelj (str. 167, 403-404), ni hotel nihče izmed odsekovih članov, ki so sicer pridili vladnim nasvetom, prevzeti poročanja o tem državnem zboru; naposled se je ponudil dr. Thonki in Taaffe mu je v zahvalo za to preskrbel viteštvo. (Dr. Jos. Vošnjak, Spomini, II. 253.) A kakor ironija usode se glasi, da je Taaffejevo volilno reformo, ki bi bila koristila Slovincem, pomagal včasih slovenski poslanec — grof Hohenwart! Ta volilna reforma je hotela odpraviti privilegije mestne in kmetijske kurije. (Dr. Prijatelj piše "deželne" kurije (str. 175), kar je pač iz nemškega "Landgemeindenkurien", a v slovensčini ni ta izraz jasen.)

Tukaj bi bila slovenska politična posest samo pridobila. Razširjenost volilne pravice v smeri splošnosti in enakosti so zastopale napredne meščanske stranke, n. pr. zlasti Mladočehi, in pa delavstvo. Z ozirom na Prijateljevo opazko, da se je za Taaffeja začela uveljavljati na Češkem poleg Mladočehov stranka realistov pod Masarykom in Gebauerjem (str. 175) naj izpregovorim par besed tudi o tem. Gebauer in Goll, oba vseučiliška profesorja, eden slavist, drugi zgodovinar, sta bila poleg drugih glavnih sodelavcev v t. zv. rokopisnem boju, ki ga je vodil Masaryk, oče češkega realizma. To je bilo gibanje, reakcija na sproti utopizmu, spoznanje samega sebe nasproti lastnemu precejevanju. Pojavljaj se je kulturno, literarno, a tudi politično. Masarykova politična sodružnika sta bila glavno vseučiliški profesor Kaizl in žurnalista dr. Kramář. Vsi trije so vstopili v mladočehsko stranko, kjer so tvorili svojo frakcijo. Masaryk je bil mladočehski državni in deželni poslanec od 1890. do 1893. leta, na kar je odločil mandata in ustanovil lastno stranko, toda že leta 1900. (T. G. Masarykovi k sedesetým narozeninám, članek Drtinov, str. 290.)

V tej dobi, to je v 80. letih je nastajalo tudi pri Slovincih socialno gibanje, čigar očetje so bili

v prvi vrsti obrtniki, n. pr. Regali, Tuma, Železnikar itd. Pojavljati se je začel socializem (str. 399-404). Masa je prihajala do zavednega, da je tudi tu, in pri Slovincih je ta masa mali obrtnik, delavec in mali kmet. Iz tega materiala bi bilo lahko nastalo mogočno ljudsko gibanje, ako bi se bil našel človek, ki bi bil imel dovolj organizatoričnega talenta in socialne uvidevnosti, da bi bil vse to hrepenenje zlit v enotno smer. A prevladala je ideologija, potem je prišla vladna presekucija in konec.

Kako potreba bi bila organizacija slovenskega delavstva, razvidimo n. pr. iz interpelacije kneza Windischgrätz, ki jo je vložil dne 22. jan. 1880. leta na tedanje poljedelskega ministra grofa Falkenhayna glede službenih razmer pri idrijskem rudniku, kjer so je ravno tega leta praznovala 300 letnica, odkar je postal rudnik last avstrijskega erarja (1580. leta). V Istriji je bilo takrat 600 do 700 delavcev. Prej so zaslužili devno 50 do 70 krajcarjev in so imeli pasti svojo govejo živino po cesarskih gozdih (od 1544. do 1871.). Nato so se začele plače tako zniževati, da je v tem času zaslužili dorastli delavec 25 do 40 kr., mladostni pa 15 kr., a plaša se jim je vzela. Pripetilo se je, da je delavec po odbitih stroških za žito, ki so ga dobivali od erarja po določeni ceni, ostalo od mesečnega zaslužka časih komaj se 1/2 krajcarja, ali pa je bil še kaj na dolgu. Ako so prosili delavci polboljška, jim je rudniško ravnatelj stvo žugalo, da vzame tuje delavce, domačine pa odpusti. In res so najeli opetkarje in zidarje iz Italije ter jim plačevali še zelo v zimi po 1 gl. 50 kr. na dan. Leta 1874. je zaradi bede nastala lakota, nato pa vročinska bolezen; v zadnjih letih ni bil pri naborih nihče potrjen.

To so podatki iz Windischgrätzove interpelacije, ki je dne 18. febr. 1880. leta odgovoril na njo poljedelski minister, češ da na podlagi uradnih poročil rudniškega ravnateljstva niso v interpelaciji navedene reči natančne. Nasproti temu omenjam, da se mi ne zdi verjetno, da bi bil tako vladen in konservativen moč kakor je bil knez Windischgrätz, pretiral in to glede državnega podjetja; drugič "Slovenski Narod" je poročal, da je tedanji rudniški ravnatelj Lipold proti interpelaciji napravil ugovor, kjer je vse zanižal in ki so ga morali podpisati rudniški pazniki, ne da bi ga bili prej brali; (Slov. Narod, 14. IV. 1880.) končno vem sam iz lastnega občevanja z rudarji, ki so služili pod Lipoldom, nekaj časa tudi slovenskim dež. poslancem, da ga nimajo v dobrem spominu zaradi njegove trdosti.

Ta slučaj dokazuje, kako potrebno bi bilo za široke ljudske sloje socialno delo, ki bi bilo obenem narodno delo. In sedaj še opazko o tem, kako se je vedla slovenska javnost nasproti socialnemu gibanju te dobe. Dr. Prijatelj omenja, da so naprednjaki hoteli prezirati to gibanje. "Slovincem" pa je bil s svojimi simpatijami pri krščansko-socialni stranki, ki se je takrat anovala na Nemškem (str. 400). V članku, ki ga citira tudi dr. Prijatelj (str. 400), je "Slovenski Narod" svaril delavce, naj se ne udajajo socialno-demokratski agitaciji, ker Slovinci nimamo velikega kapitala in se moramo boriti za svojo narodnost; izrekal je svoje simpatije narodnim delavcem, ko so zahtevali obrtnikov in delavcev pravičnejše, ter je priznaval, da je upliv ljudstva, mase velik in da ne gre soditi, kakor bi "nižji stanov" ne izdali politično ničesar, ker nimajo volilne pravice. (Slov. Narod, 1. XII. 1889.) Schneid je uvideval, da ne gre odpraviti od sebe ljudi, ki nečejo biti samo narodni, dasi je na drugi strani menil da zaspi v Ljubljani socialna propaganda na ma po sebi, ako je umetno ne gojimo: "Slovenski Narod" s tem, da ima vse te ljudi za komunarde da jih brani in zagovarja. (Naši Zapiski, 1912 (IX.), 23.) Pozneje, 1981. leta je označil "Slovenski Narod" svoje stališče v tem smislu, da se bo boril za zahteve delavcev; toda proti brezdomovinskemu socializmu in klerikalizmu, ker smo Slovinci premajhen narod, da bi pospešili rešitev socialnega vprašanja (str. 240, 378).

(Dalje prihodnje sredo.)

Nabirajte naročnike za dnevnik "Prosveta"!

Piš Gregor Korobač, pl. Gajžla.

Celo popoldne lovil sem muhe pasjih dni nad razbeljeno Chicago, na večer pa sem se vrnil domu v Cicero, vsedel se po dolgem na vrt in poslušal kako trava raste. Kar se rasti tiče, ni nič za reči, ali na barvo trave so pasji dnevi precej vplivali. Prej temno zelena, je zdaj po vseh vrstovih flečkajarska rujava. Samo na sosedovem vrtu je lepo zelena, kot sredi evetečega majnika. Ker se za rešitev perečih agrarnih vprašanj vedno zanimam, vprašal sem sosedo kako vendar on neguje svojo trato, da je ohranila tako pomladno svežost. "Ej," mi pravi, "to je čisto enostavno. Gledal sem večkrat mojo špelo, ki se je z različnimi praški, žavbami in barvami popental, pa je izgledala kot kakšna second hand sweet sixteen, dasiravno je že blizu sauer sixty. Sem si pa mislil, kaj če bi se tudi na vrtu obnesla ta metoda, pa sem kupil deset galonov zelene barve in naškinkal mojo travo. "Kšajt mus ma habn!" je še pristavil in jaz sem se z odprtini usti čudil temu tevtonskemu ženju.

Komaj sem usta zaprl pojavil se je pred mano uniformiran valuzbenec od Western Union Telegraph, ter mi izročil kup brzovjavk. Prva je bila iz Lincoln, Ill. in ker je bila rdeče obrobljena in sladko parfimirana sodel sem že naprej, da mora bog Amor imeti svoje kremplice zraven. Pa se res nisem motil. Vdovec Luka iz Lincoln, me za božjo voljo prosil, da naj mu pomagam najti kraljičino, ki mu je ušla ravno v trenutku, ko ji je obljubil poljubček. Obljuba dolg dela in ta dolg ga tlačil "da cele dni in vse noči, ma solznate oči..." Jemnasta, sem si mislil, takole malenkost si tako k sreči žene! Koliko princezinj je že z menoj tako naredilo (pravzaprav vse kolikor sem jih poznal) pa še ne jokam. Odgovoril sem mu pa, da sem zasledil eno ubežnih kraljičin v Chicagi in po njeni nepristopnosti soditi bo prav tista, ki uide mesto poljubčka. Naslova njenega mu pa nisem poslal, čeprav mi obljubeje cel šec cekinov zanjega. Poskusiti hočem svojo srečo sam, ker mi je eiganka pred par dnevi strajkarsko srečo prerokovala. Tisti žakelj cekinov naj le sam kipa, saj tako vem da so fovi.

Kar je bilo drugih brzovjavk, bile so vse vojnega značaja. V Evropi postalo je vojskovanje tako moderno, da država, ki se še ne tepe, je takorekoč iz mode in nazadnjaška. Vojne napovedi so nekaj tako potrebnega kot daj nam danes naš vsakdanji kruh. Če ne pade vsaj stotisoč vojakov na obeh straneh poroča se, da je položaj nespremenjen in nihče naših finančnih in oficijalnih bogov se ne vznemirja. Če bi bila Italija recimo pred tremi leti napovedala Nemčiji vojno, kak krik in vrišč bi nastal, časopisi bi izšli v povečanih izdajah, da bi imeli kam postaviti čevljev velike črke, o napovedi vojne med Vikom in Vilkom. Ko je te dni v resnici prišlo do napovedi vojne med Makaronijo in domovino Sauerkrautarjev, noben pes ni zalajal, časopisi so pa poročali to novico s črkami enopalečnega kalibra, kakor kadar dobijo v menažerijo kako novo opico, ali pa če se je pri medvedki tega in tega zoologiškega parka oglašila škrtkija in prinesla par godrnjačkov. Svet je dandanes že tako vaju na vsa mogoča ekscajtanja, da bi bil ekscajt, če bi jih ne bilo.

Mala Grška, doli na skrajnem koncu Balkana je še edina monarhija v južni Evropi, ki je tako starokopitna, da se ne more na noben način odločiti za vojno, da si so centralne vlasti in zavezniški storili, kar je v njih močeh, da jo prepričajo kako škandalozna in nemoderana je nevtralnost. Saj bi

bi pa res škandal in ne majhen, če si skoro vsa civilizirana Evropa pušča kri, samo Grki da bi si je ne! No upajmo, da se gorečim pridigarjem končno vendarlo posreči pregovoriti tudi Grčijo, domovino slavnih junakov, da pošlje nekaj svojih sinov k bogovom na Olimp. Treba je le pomisliti koliko časa je vzelo zaveznike, da so Rumunsko k prvi veri spreobrili. Sicer se ni šlo za kako nevidno dogmo, ampak za čisto materialen bakšiš. Sedmograško in Besarabijska tako lepo paše k Rumunski, kot nevesta k ženinu, pa zakaj bi je zavezniški ne obljubili, saj gre vendar večji del na račun Avstrije, ktero si bo bojujoči Izrael razdelil kot Judje obljubljeno deželo.

Vojna pa ni le v Evropi, ampak ultimatumu frejšo sem ter tje tudi pri nas v Maleriki.

V Washingtonu D. C. stoji si namreč nasproti pečica nekronanih železniških kraljev in zastopniki skoro pol milijona organiziranih železničarjev. Gledajo se ko pes in mačka in kažejo drug drugemu pesti pod nos, da je res veselje. Železniški kralji trdijo, da ima dan 24 ur, ki jih je bog vstavil za delo, dočim ugovarjajo železničarji, da osem ur garanja na dan je dovolj za vsacega poštenega kristjana.

Delavski ultimatum stopi v veljavo na delavski praznik, 4. sept. in če se mešetarju Wilsonu ne posreči priveriti sovražne si skupine do sporazuma, imeli bomo nektravajo vojno tudi pri nas.

Da ne boste mislili, da pl. Gajžla študira samo na vojsko in nič drugega, povem naj vam nekoliko o viličastem pikniku, ki ga je priredila naša slavna pečlarska jednota, pretečno nedeljo, v idiličnem Willow Springs. Veselil sem se, naj bi cel teden a nazadnje bi bil moral kmalu doma ostati. Že v soboto, posebno pa še v nedeljo dopoldne se je sodež želodec kaj sumljivo obnašal, postavljaj se na glavo, prevračal kozolce in počenjal še druge budalosti. Kaj ga je spravilo v tako razigrano razpoloženje si še zdaj nisem prav na jasnem. Morda si je domisljeval, da je bil steak, ki si ga je privoščil opoldne, relikvija tistega svetega egiptanskega bika, ktereja je Faraon zaklal bogovom v čast, ko se je čifutov iznebil, ali pa se je veselil pečlarskega piknika. S tako čudnimi manirami ga seveda nisem mogel vzeti na specialni romarski vlak na štiri kolesih, ki je vozil pečlarske romarje v Willow Springs, ampak sem ga spravil v postelj, da se malo pomiri in poboljša. To je pomagalo in ob ednajsti uri sva že uevrila, z luftalifom seveda v vinograd gospodov pečlarjev, v Willow Springs. Angeljske češnje sva zamudila ali pod vrblami so se dobile sveže pečene gnjati, z vsem kar zraven spada in temperenene grehe smo izmivali pri rajskih studenih mineralne vode, kterih ena je imela grenkosladek, druga pa kislosladek okus.

Zdravilne moči pa so uprav čudovite. V bližini gredi je ravno dozorel pečen krompir in tudi tega smo si privoščili do mile volje. Včasih sem čul, da gozdne ali poljske vile, ki plešejo kolo v senici tožnih jelk in vrb ob žuborečih studenih, so tako izurjene plesalke, da se z nogami niti tal ne dotikajo. Ampak naši slavni pečlarji in pečlarice niso v tem oziru nič slabši. Ko so pod hrasti in vrblami plesali polktertane, moral je biti vsak prepričan, da se niti tal ne dotikajo z nogami, ker sicer bi se morale okužiti pečen in komolec visoke skale, ki so štrlele iz plesnega parketa proti nebu, ali pa bi odletela kaka noga ali nožica, kot kučarjev rep. Pa se ni zgodilo niti eno, ne drugo. Gledal sem pazno okoli, pa niti enega kurjega očesa nisem videl na tleh ležati.

Ko smo spravili pridelek pečnega krompirja pod streho in ko so usahnili vreli mineralnih voda, naložili smo se na kočijo nazvano truck in romanje se je začelo s specialnimi pečlarskimi litanijami. Eden je klicel: Marija pomagaj!, drugi: Mleka pomagaj!, tretji: Ančka pomagaj!, četrtri: Franca pomagaj! itd. Jaz sem sedel tiho v kotu, ker se prvič nisem mogel spomniti imena nobene pomočnice, kteri bi se priporočil, drugič me je pa jezilo, ker me je moj luftlif na tla vrgel, pa sem ga moral poslati z ambulanco domov. Po litanijah začelo se je petje nabož. pesmi, vse od one ganljive: "Sem v Šiško v vas ho-

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v dr. Illinois

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILLINOIS

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik: John Vogrič, box 214, LaSalle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, b. 86, Girard, Kan.
II. Podpredsednik: Josef Kubelj, 9469 Ewing ave. S. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Telephone Lawndale 4635.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4006 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADEBN ODESEK:

Jose Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wya.

POBOTH ODESEK:

Anton Hrast, 811 95th Ave., New Duluth, Minn.
Anton Peterlin, 6307 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Jose Radišek, 679 box, Smithon, Pa.
Rudolf Pisteršek, 438 box, Bridgeville, Pa.
Albina Hočevar, 18 Beard ave., Detroit, Mich.

UREDNIK "PROSVETA"

Jose Zaverčnik, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI SDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6302 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.
Pritožbe glede nerednega poslovanja na predsednika nadzornega odbora Jose Ambrožiču.
Zadeve preprijavitve vsebine predsednika porotnega odbora, A. Hrastu.
Vse druge stvari, ki imajo stik s "Prosveto", izvzemši spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa "Prosveti", 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

dil...", pa do tiste sree povzdiguje: "Če 'b lučna ne bila b' ne hodil za t'bo, bi figo pokazal, pa brenil z nogo." Nikdar nisem mislil, da je slovenski posniški zaklad tako bogat. Potem pa še nekteri pravijo, da je naš narod na smrt obsojen! Pejte no spat, dokker bom takole peli in vriškali, smo še precej daleč od nirvane! Koncem koncerta zaorila je pa še pečlarska himna: "It is nice, to be a single, when the sunshine is bright, but it's tough to be a bachelor after ten o' clock at night!" Podpiram! sem zaklical ves navdušen, ploskal sem pa tako, da me še danes v komoleh ščemi!

Gajžla.

Iz delavskega sveta.

(Nadaljevanje iz prve strani)

Odpuščene učiteljice bodo mogoče zopet nastavljene.

Chicago, Ill., 28. avgusta. — Določbe penzijskega zakona bodo mogoče pripomogle, da bo 68 učiteljic, ki so bile odpuščene, zopet nastavljene.

Zakon pravi, da ni učiteljica upravičena do penzije, če ni zadnjih 15 let od 25. let, ki jo vsposobijo za penzijo, bila nastavljena v mestu. V zmislu teh določb zgulje učiteljice pravico do penzije, če sprejmejo službo zunaj mesta.

Nektere učiteljice so ušle že nad dvajset let v mestu in zgube pravico do penzije, če sprejmejo drugod službo.

Na prihodnji seji šolskega sveta pride stvar na dnevni red.

Wilmington, Del., 29. avg. — Kotlarji, ki so stavkali v podjetju

Harkan and Hollingsworth Corporation, so izvajali osemurni delavnik za delavce, ki delajo od kosa. Delavci, ki delajo za dnevno mezdo in 64 ur v tednu, dobe izdatno povišanje mezde.

Baltimore, 29. avgusta. — Železnicarska unija je sprejela povišanje mezde za 25c dnevno, po prvem januarju prihodnjega leta dobe železnicarji štiri dolarje na dan.

St. Paul, Minn., 29. avgusta. — Mrs. Aneljo Dudek, ki je ustrelila rev. Henry Jajeskega, župnika poljske rimokatoliške fars av. Kazimirja, odpuste iz bolnišnice za slaboumne in jo izroče sodišču radi umora, ker je pri zdravi pameti.

Sama je večkrat povdarjala, da je pri zdravi pameti in je ustrelila župnika, ker jo je svedel na slabo pot, ko je bila še članica fars av. Križa v Minneapolisu.

Salt Lake City, Utah, 29. avg. — Trije zakrknani tolovaji so vdrli v dom mrs. B. Baumanove in jo oropali za \$2.000. Ko so hoteli oditi s plenom, jih je Baumanova prosila, da naj ji puste toliko denarja, da bo lahko kupila vstopnice za cirkus zase in svoje otroke. Tolovajska sra so se dala omečiti na to prošnjo in pustili so ji pet dolarjev, da bodo otroci imeli malo zabave.

J. J. LAHEY.

Pogrebnik in balsomalec.

Gospa Margaretha E. Lahey balsomovalka za ženske
Granite City, Tel. 63

Madison, Ill.

Bell, Tri - City, Tel. 63.

(72 — 78).

Naročite se na dnevnik "PROSVETA"

Najboljši slovenski dnevnik v Zd. državah. List prinaša dnevno dobre, podušljive šlank, novice iz starega kraja in Amerike, sploh celoga sveta, zanimive romane in zabavne čtivo.

Naročnina stane za celo leto \$3.00, pol leta \$1.50 za Zd. države. Za naročnike izven Zd. držav, izvzemši Canada, stane za celo leto \$4.50, za pol leta \$2.25. Ravnotako stane za celo leto \$4.50 in pol leta \$2.25 v mestu Chicago in So. Chicago.

Imena, naslove in naročnino pošiljajte na sledeči naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Vse pošilje denarne nakaznice — Money Order, bančne draft čke se naj naslovi na "Prosveta" S. N. P. J. Ne rabite osebnih imen!

Naši zastopniki so društveni tajniki.

Vsa nadaljša pojamila daje drage volje upravnika "Prosveta".

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne
vratajo.

Narodna: Zbiranje dnevno (levo: Chi-
cago) in Kanada \$5 na leto, \$1.50 na pol leta
in \$0.50 na tri mesece; Chicago in Ameriške
\$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.12 na tri
mesece.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"

3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National
Benefit Society

Issued daily except Sundays and Holidays
OWNED BY SLOVENE NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

Advertising rates on agreement
Subscription: United States (except Chi-
cago) and Canada \$5 per year; Chicago and
foreign countries, \$4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

V pravi podobi.

V Evropi je gibanje za vzdrža-
vanje opojnih pijač poznano pod
imenom temperenčno gibanje in
je tudi med razrednozavednimi
delavci dobilo precej pristašev.
Mnogi so prišli do prepričanja,
da pijače ne more koristiti razredno-
zavednemu delavskemu gibanju,
ker vbija svoj duh s pijačo in so
njegove misli bolj navezane na pi-
jačo kot na osvoboditev delavskega
razreda iz kapitalistične sužnosti.
O tem vprašanju so razpravljali
na strankarskih shodih pred
vojno v Evropi in tudi Interna-
cionala se je pečala z njim. Pov-
sod so pa prišli do prepričanja,
da je to privatna zadeva vsakega
posameznika in da naj se s podu-
kom skrbi, da se odpravi neizmer-
no vživanje opojnih pijač, posebno
žganja.

Temperenčno gibanje v Evropi
se popolnoma loči od prohibicio-
nističnega gibanja v Ameriki. V
Evropi skušajo doseči omejitve
vživanja alkoholnih pijač s po-
dukom, in noben pameten človek
tudi ne obsoja temperenčnega gi-
banja. Nekaj drugega je pa ame-
riška prohibicija. Prohibicionisti
hočejo s pomočjo policijskega
količaja tudi zmerenemu človeku
preprečiti, da ne sme na dan
izpiti par čaš pive ali kozarec
vina. Postaviti hočejo voljo po-
sameznika pod policijsko nadzor-
stvo hinavcev in ozkosrčnežev, ki
drugim priporočajo slabo vodo,
sami imajo pa polne kleti piva, vi-
na in žganja.

Človek, ki količaj svobodno
misli, se mora vprejeti takemu po-
čutju, ki ne prihaja od spozna-
nja, da neizmerno vživanje alko-
holnih pijač oslabi človeško te-
lo, temveč ima svoj izvor v puri-
tanizmu, ki hoče iz človeškega
rodu napraviti same spokornike,
živčee v velikem kloštu, kate-
remu pest ljudi ukazuje, kako naj
se oblačijo, kaj je in pijejo, kak-
šne naj bodo njih zabave.

To je cilj ameriških prohibicio-
nistov, kar potrdi dogodek v new-
yorški legislaturi.

Poslanec E. A. Everett iz okra-
ja Lawrence je predlagal, da po-
tolži prohibicioniste, da se pre-
pove produkcijo in prodajo opoj-
nih pijač, ki vsebujejo več kot de-
set odstotkov alkohola. Imel je
pač v mislih, da pivo in vino ne
škodita človeškemu organizmu, a-
ko se ju ne živa čezmerno. Priča-
ko vali so, da se prohibicionisti ne
spodtaknejo nad tem predlogom,
saj se znanstveniki niso edini o
tem vprašanju. Če prihaja ena
struja z dokazi, da najbolj zmerno
vživanje alkoholnih pijač škodi
človeškemu zdravju, oglasi se ta-
koj druga struja s protidokazi, da
zmerno vživanje opojnih pijač ne
škodja človeškemu organizmu, am-
pak mu pod gotovimi pogoji še
koristi.

Ameriškim prohibicionistom je
pa jasna stvar, kar je znanstve-
nikom še nerešeno vprašanje. Ta-
koj so vsi stali prohibicionisti, njim
na čelu znani nadvodopivec W. H.
Anderson in obsodili predlog kot
delo pivovarjev, ki hočejo po-
kazati prohibicionistično gibanje.
Anderson je šel celo dalje. Dejal
je, da prohibicionistični organizaci-
oni in do tega, da se oneji vživa-
nje alkoholnih pijač, marveč da
hočejo popolnoma odpraviti kon-
zum alkohola. "Če dovolimo ome-
jitve vživanja alkoholnih pijač,"
je nadaljeval Anderson, "kar bi
odpravilo zlo, ki ga vidimo od zra-
nav, potem nam bo nemogoče od-
praviti sistematično okuževanje
in zastupljanje našega ljud-
stva z alkoholom."

Z drugimi besedami se to pravi,
če se ljudstvo pripravi do tega,
da živa opojne pijače zmerno,
nam bo nemogoče dokazati, da o-
pojne pijače škodijo. Hočemo, da
ljudje ne pijejo najložjega piva in
vina, ker bi potem z našo propa-
gando za prohibicijo prišli na bo-
ben, ker bi ne mogli s prstom ka-
zati na pijance.

To je jasno in odkritosrečno po-
vedano, kaj prohibicionisti hoče-
jo. Njim ne gre za to, da bi ljud-
je pametno pili in ne zapili svoje
pameti, ampak so še veselji, če se
tako napijejo žganja, da obležje na
ulici kot drvena klada, ker ima-
jo potem "dejstva," da lahko a-
gitirajo za prohibicijo.

Cilj prohibicionistov je torej
jasen, ali imajo mogoče še drug
namen?

Neki newyorški list, ki je v tes-
ni zvezi s pivovarniškimi interesi,
omenja, da so prohibicionisti v
zvezi z žganjarskimi interesi, ki
se v svoje namene poslužujejo
"protisalunske lige." Žganjarski
interesi pripravljajo strelivo za
vodopivce tam, kjer uvedejo pro-
hibicijo, ki pa v resnici ni nik-
dar izvedena do pičice. Kjerkoli
je uvedena prohibicija, tam se
množi tudi konzum žganja. To se
je dokazalo v Chicagu, odkar so
zaprte ob nedeljah gostilne, to
potrdi dejstvo, da se v najmlajši
prohibicionistični državi Colora-
do uvozi vsaki teden za \$3,000
žganja iz države Wyoming.

Opozicija prohibicionistov pro-
ti zmernemu vživanju piva in vi-
na je potegnila prohibicionistom
krinko raz obraz, da jih svet vidi
v pravi podobi. Prohibicionisti
nočejo odpraviti zla, ki prihaja od
brezmerne vživanja opojnih pi-
jač, marveč hočejo spremeniti
ljudi v licemerce, da javno pi-
jejo vodo, skrivaj pa vživajo žga-
nje, dokler se ne valjajo po tleh.

Razgledi.

RUMUNIJA je šla v vojno za-
to, da jo skrajša. To je ravno ta-
ko, kakor da bi odsekali roko
človeku, ki že ima odsekani obe
nogi — samo zato, da bo prej um-
rl!

JONESCU, rumunski politikar,
pravi, da pride mir šest mesecev
prej, ker je tudi Rumunska na-
povedala vojno. Zdi se nam, da
pride mir toliko časa pozneje,
kajti čimveč je zaveznikov, tem-
dalj časa se bodo prepirali za
plen — ako ga bo kaj.

DR. FREDERICK COOK, mož
neslavnega spomina, je rekel pred
nekaj dnevi — tako beležijo naši
angleški kolegi, ki so ga slišali na
svoja ušesa — da zdaj gre na se-
verni tečaj z aeroplanom. Mož je
vsekakor radoveden kakšen je ta
severni tečaj, katerega toliko me-
šajo z njegovim imenom, zato se
hoče navsezadnje res prepričati
oň sam.

V BERLINU so lani pisali ča-
sopisi, da ima Rumunska močno
in povsem moderno organizirano
armado. Takrat se je namreč go-
vorilo, da se pridruži Rumunija
Nemčiji in njenim zaveznicem.
Danes pa piše isto časopisje, da je
rumunsko vojaštvo slabo podko-
vano in da je sploh vsa armada
takole — bolj — zanič. Nas prav-
niče briga, kakšna je ta ali ona
armada v Evropi, ampak zanima
nas doslednost kajzerjevega ča-
sopisja v Berlinu.

PREDSEDNIKI železniških
družb izjavljajo, da ne vedo koli-
ko časa bo trajal štrajk, kajti or-
ganizacija železničarjev da je ze-
lo močna. Imenitno priznanje!
Boj se namreč meri po moči nas-
protnika. Ako imajo industrijalni
magazinje opraviti s pešičke or-
ganiziranih delavcev, medtem ko
so ostali pripravljeni stavkokazi-
ti, tedaj navadno izjavljajo, da ni
štrajka in da ga sploh ni bilo.
Kadar je unija nekoliko močnejša,
takrat izjavljajo, da ni štraj-
ka in da ga sploh ni bilo. Kadar
je unija nekoliko močnejša, ta-
krat izjavljajo kapitalisti, da je
štrajk res bil par dni, toda nor-
malne razmere da so se hitro po-
vrnile. In tako gre dalje, dokler
ne naletijo na močno delavsko ar-
mado, ki se ne da ostrašiti ne zle-
pa ne sgrda. Delavci, razumete li
dober nauk?

PRI SPREMENBAH naslovov
je vselej
treba omeniti poleg novega tudi stare
naslov. Pilište imena krajev in ulic
pravilno, kakor se pišejo v angleščini,
da ne bo potem kakih nesporovnosti na
pošti.

Prohibicionistično gibanje v pravi luči.

Socialni položaj star- šev in otrokova in- telligentnost.

Karel Ozvald.

Diferencialna psihologija, t. j.
tista samostojna panoga psiholo-
gične vede, ki nima za svoj pred-
met onih zakonitosti duševnega
dogajanja, katere so pri vsakem
človeku enake, ki se marveč zani-
ma ravno za različne oblike, v ka-
terih lahko nastopajo duševne
funkcije od posameznika do po-
sameznika, je v zadnjih letih pri
vseh večjih narodih z lepim uspe-
hom proučevala duševni pojav, ki
mu pravimo intelligentnost ali ra-
zumnost. In v najnovejšem času
so začeli z veliko vno izsled-
vati vprašanje intelligentnosti s
posebnim ozirom na vzgojne pro-
bleme. Raziskovalcem je zlasti
bilo do tega, najti zanesljiv način,
kako bi se dala določiti količina
in pa kakovost posameznikove in-
telligentnosti, osobito otrokove.

Malone vso ogromno literaturo
o izsledovanju intelligentnosti, kar
so je do leta 1912 ustvarili angle-
ški, francoski, italijanski, nemški
in drugi, posebno pa ruski pro-
učevalci v enem izmed teh petih
jezikov, podaja znani vratislavski
psiholog W. Stern.

1. Kaj je bistvo intelligentnosti?

Trdne definicije pojma intelli-
gentnost še nimamo. Toda uva-
ževati moramo, da je dobra defi-
nicija še le zrel sad na drevežu
znanstvenega prizadevanja, ne pa
že njegova korenina. V obliki ja-
sne in neizpodbitne definicije od-
govoriti na vprašanje, kaj je to in
kaj ono, je izsledovalcu navadno
še le takrat mogoče, ko je že vse-
stranski proučitelj svojstva dana-
ga predmeta. Vendar pa si moraš
iz metodoloških razlogov, t. j. upo-
števanje ekonomije mišljenja, že
takoj izpočeti — četudi le s po-
močjo bolj ali manj upravičenega
domnevanja — zasnovati nekaj
miselnih očetk o jedru predmeta.
ki bi ga rad spraviš do tega, da ti
odkrije tajne svojih zakonitosti.

Stern je intelligentnost takole
provizorno definiral: intelligent-
nost je občna prilagodivost duha
na nove naloge in pogoje življe-
nja, to se pravi, intelligenten je
samo tisti človek, ki se mu duh
pod najrazličnejšimi pogoji in na
najrazličnejših popriščih zlahka
prilagodi novih zahtevkom. S tem
je tudi že rečeno, da je treba
intelligentnost razločevati od du-
ševnih pojavov, ki jim pravimo:
spomin, talent, genialnost. Spo-
min se namreč ne obrača, kakor
intelligentnost, do novih doživetkov,
temveč podelava prejšnje; in
francoski psiholog Binet je pač
ob divni prožnosti svojega jezika
povedal resnico, češ: "La mémoi-
re est la grande simulatrice de l'
intelligence." Talent ne očituje
znaka večje ali manjše vsestran-
osti, kar je značilno svojstvo in-
telligentnosti, marveč se omejuje na
vsebinsko tega ali onega poprišča;
ta ali oni, pravimo, ima dar za

matematiko, risanje, godbo... A
glavni znak genialnosti je izvir-
nost in samoniklost, dočim duševna
prilagodba zavisi od vnanjih
momentov, kakor n. pr. vsakovr-
stne "naloge" v življenju, posebe
še v danem poklicu posameznika.

Razumnost torej ni isto, kar ta
ali oni duševni dar, to ali ono pri-
dobljeno znanje, oziroma spret-
nost; ali če ta ali učenec nima
daru za en ali drugi učni pred-
met, radi tega še ni, da bi bil ne-
intelligenten. In redovi v izpriče-
valu so kolikor toliko slika tega,
kar je učenec v danih okoliščinah
znel in zmogel v slovnici, zemlje-
pisu, računstvu, šolski nalogi itd.,
ne pa tudi slika njegove "glave",
t. j. občne razumnosti in duševne
zrelosti. Uvaževati marveč mo-
ramo, da je šolski uspeh produkt
iz različnih faktorjev, kakor so:
spomin, talent, pazljivost, volja,
pridnost, zanimanje, vestnost...
Zato pa za določitev intelligentno-
sti n. pr. pri vzprejemnem izpitu,
v šoli, pri izbiranju poklica itd.
"razredovanje"; učiteljeve opa-
zbe bi morale tukaj izpolnjevati
na samosvoj način izvedeno psi-
hologično proučevanje intelligent-
nosti.

Da pa izsledovanje intelligent-
nosti res spada pred forum dife-
rencialne — in ne "občne" — psi-
hologije, to izpričuje tale ugotov-
ljena zakonitost: "Čim bolj za-
pletena je ta ali ona duševna
funkcija, čim težavnejše jo izva-
jaš in čim pozneje se razvije, tem
večja je tudi nje premenljivost in
tem bolj se po njej razlikujejo
posamezniki pa skupine ljudi.

2. Na kak način proučujemo in-
telligentnost? "Testi".
Intelligentnost proučujoči psi-
hologi in pedagogi so do sedaj
akusali pred vsem ugotoviti nor-
malno intelligentnost, ki odgovar-
ja posameznim letom duševno po-
prečnega otroka, da bi se ob tako
dobljenem merilu dala določiti
"inteligentna starost" (starost
po duhu, franc.: niveau intellec-
tuel, ang.: mental age) katerega-
sihodi posameznika. Kakor se je
pokazalo, se namreč intelligentna
starost ne krije vselej z njegovo
pravo, t. j. časovno starostjo; ta
otrok večas izkazuje več, oni manj
intelligentnosti, nego bi odgovar-
jalo njegovim "letom".

Danes je že mogoče, s precej-
šnjo zanesljivostjo diagnosticirati
količino in kakovost intelligentno-
sti posameznega otroka med 3.—
13. letom. Za spoznavno sredstvo
v teh stvareh — pravi se mu
"test" — pa se imamo zahvaliti bi-
stroumju dveh francoskih izsled-
ovalcev: psiholog A. Binet in
zdravnik T. Simon sta l. 1908 ob-
javila serije testov, t. j. po pet in
pet tako prirojenih nalog, ozi-
roma vprašanj, da jih normalno
razumen otrok ravno te in te sta-
rosti lahko reši. Tako se n. pr. se-
rija normalnih testov za 3. leto
glasi: 1. Pokaži svoja usta, oči,
nos! — 2. Izgovori za menoj tale
(šestzložni) stavek! — 3. Izgovori
za menoj tale dve številki (med 1
in 9)! — 4. Kaj vse vidiš na sliki,
ki ti jo tukaj kažem? — 5. Kako
se pišeš (priimek)!? A za 8. leto:

1. Štej nazaj od 20 do 1! — 2. Pri-
merjaj iz spomina ta in ta dva
predmeta! — 3. Izgovori za menoj
teh 5 števil! — 4. Imenuj štiri
glavne barve! — 5. kateri datum
imamo danes?

Binet in Simon hočeta, da bi
načela te metode ustrezala slede-
čim zahtevkom: "Za vsako sta-
rostno dobo otroka je treba najti
vrsto testov, ki bi njih rešitev la-
hko veljala za normalno in zna-
čilno lastnost ravno te starosti;
testi morajo biti relativno neodvi-
sni od vnanjih in slučajnih pogo-
jev, zlasti od šolskega znanja, da
bi ugotovitev kar najvernejše iz-
ražala istinsko razumnost otroka;
naj bi se dali kar najbolj enako-
merno rabiti pod najrazličnejšimi
naroda, jezika, izobrazbe; imajo
biti lahko izvedljivi, ne vezani na
laboratorij in natančne aparate,
ne smejo preizkuševance predolgo
zahtevati za se, ga motiti in
utruditi, in obenem morajo biti
tako natančni, da bi bilo mogoče,
med seboj prispodabljalni in meri-
ti izsledke raznih izsledovalcev;
in slednjič bi se naj dala za vsa-
kega preizkuševance ob njih do-
biti rezultanta, ki bi lahko veljala
za mersko število njegove celot-
ne intelligentnosti."

Lestvico testov (échelle métri-
que de l'intelligence, Teststaf-
fel), kakor sta jo očrtala Binet
in Simon, so pozneje drugi izse-
dovalci bolj ali manj srečno iz-
popolnjevali, hoteč ustvariti me-
narodno metodo za določevanje
intelligentnosti, ki bi se ob njej
dal s priprtimi sredstvi in hitro
doseči cilj. Ali do danes še nima-
mo enotnega mednarodnega se-
stava testov, ki bi zlasti še omo-
gočeval zanesljivo prispodablja-
nje izsledkov iz najrazličnejših
krajev in razmer. In prav tako bo
še le treba ugotoviti testov za "vi-
šje letnike", t. j. takih, ki bi se z
njimi dala ugotoviti intelligent-
nost srednje- ali visokošolske in v
obče odraslega človeka. (A ker
uspeh v tekmi življenja, t. j. v po-
klicu, znanstvu, umetnosti... zavi-
si predvsem od tvorne intelligent-
nosti, torej od čisto drugačnega
faktorja, nego pa napredek v šoli
—, zato bi zanesljivi testi za do-
ločitev posameznikove intelligent-
nosti tukaj ob enem bili zanesljivi
kazipoti pri izbiri poklica.)

Spričo teh dejstev smo pač še
precej daleč od tistih časov, ko bi
se naj uresničile besede, ki jih je
ob prvih uspehih na tem poprišču
poln optimizma vzkliknil angleški
izsledovalec Spearman, češ: "Zdi
se celo mogoče, videti dan, ko bo
se leto za leto uradno določeval
intelektualni kazalec vsakega o-
troka v naši državi."

3. Socialna zavisnost otrokove intelligentnosti.

Ako je več vsakebi raziskava-
jojih izsledovalcev ob isti metodi
prišlo do istih rezultatov, je to
znamenje, da je način njihovega
izsledovanja bil pravi. In izse-
dovalci v Parizu, Moskvi, Peter-
burgu, Bruslju, Sheffieldu (An-
glija), Vratislavi, New Jerseyu
(Amerika), Rimu... ki so s pomo-
čjo Binet-Simonovih testov pro-

učevali intelligentnost otrok, so ob
suhih številkah ugotovili, da vsa-
kozi odločuje socialni položaj, o-
sorbito premožnost oziroma ubo-
štvo staršev, v koliko je njihov
otrok normalno, podnormalno ali
pa čeznormalno intelligenten.

Evo nekaj takih izsledkov! Ako
vzamemo za merilo intelligentnost
delavskih otrok iz pariških pre-
dmetij, tedaj stoji otroci iz moskovskih
božnejših delavcev iz moskovskih
predmetij za celi dve leti za "Pa-
rižani"; otroci iz najboljših inter-
natov peterburških dve leti za
Parizani, torej cela štiri leta nad
otrokom moskovskega delavca;
po priliki isto izpričujejo bruseljski
otroci iz enega izmed najme-
nitnejših internatov; sheffieldski
otroci iz ljudske šole nalikujejo
pariškim, istotako ameriški (New
Jersey) in italijanski (dezele); in
rimski otroci iz boljših družin sto-
je nad otrokom pariškega delavca.

Iz teh razmernih številk pač ve-
je odurna zakonitost nasproti člo-
veku demokratičnega naziranja.
To je res po besedah, da kdor že
ima, temu se bo še dodalo, da bo
imel vsega v izobilju!

No, na srečo se tudi tukaj juha
ne, použije tako vroča, kakor je
bila skubana. Izsledke, ki so jih
dobili s pomočjo testov, bo treba
prav umevati: otrok ubogih star-
šev, ni že kar po rojstvu obsojen,
ostati za vse življenje neumnejši
od svojih boljše situiranih vr-
stnikov. Vzlic krutim izsledkom, ki
se neusmiljeno zrealijo v suhih
številkah, lahko najbrž tudi "u-
bogi" otrok doseže isto stopinjo
intelligentnosti, kakor "bogati" mu
tovariš, samo da se ta razvoj pri
ubogem vrsti počasneje, večas ob-
cutno počasneje. V tej smeri še
nimamo nič trdnih izsledkov.

Spričo gorenjega spoznanja se
pač vsiljuje človeku vprašanje,
kje je vir tega zla, da en ne ljub
pojav (socialno stanje) rodi še
druga (počasnejši razvoj raz-
umnosti). Meumann vprašuje:
"Je li to posledica pomanjkljivo-
ga vzgojnega in higijenskega ra-
vanja z otroki in pa njih nadzor-
stva, ali pa marveč tiči v tem bi-
ologično in psihologično nujen
povoj, ki nastopa neodvisno od
vseh vzgojnih vplivov ter ga je
kratkotrajno treba vzeti za niti
intelligentnost teh slojev? In da-
lje: "Je li ubožnejše ljudstvo za-
to ostalo ubožnejše, ker je poprek
manj intelligentno, ali pa se le do-
zdeva manj intelligentno, ker je u-
božnejše ter se vsled tega manj
skrbno vzgaja in nadzoruje?"

Kdor bi si danes upal odločno
odgovoriti na ta socialna vpraša-
nja prve vrste? Upajmo pa, da
nam nadaljno eksaktno proučeva-
nje intelligentnosti prav kmalu
prinese tudi tukaj pravega odgo-
vora in s tem navodil za pravo go-
jenje otrokove intelligentnosti!

Kdo lastuje Ameriko?

Mr. Marsh, davčni izvedenec in
ekonomist v New Yorku, navaja
v svojem pismu, naslovljenem na
odbor za industrialne razmere v
Washingtonu, podatke, ki neiz-
podbito dokazujejo, kdo lastuje
Ameriko:

"Eden do dva odstotka prebi-
valcev v velikih mestih lastujeja
zemljišče.

Trinajst družin lastuje enoin-
dvajsetino vsega obdavnega
zemljišča v Greater New Yorku.

V letu 1910 je ena petina vsega
farmerstvu podvrženega sveta ob-
segala farne nad tisoč orlov, ena
tretjina sveta je pa razdeljena v
farme pod 50 akrov.

Približno pet odstotkov vsega
prebivalstva lastuje ves farmerski
svet.

Komisar Davis je poročal, da je
v letu 1914 lastovalo 1694 gospo-
darjev 105,600,000 akrov gozda,
medtem ko 16 gospodarjev lastu-
je 478,000,000 akrov gozda.

United Steel korporacija ima
pod svojo oblastjo okoli 60 od-
stotkov železne rude, ki jo kop-
ljejo v pokrajini jezera Superior
in le en in pol odstotka delničar-
jev United Steel korporacije la-
stuje 57 odstotkov delnic.

Standard Oil družba je v mine-
lem letu postavila na trg 88.7 od-
stotkov olja za razsvetljavo.

Te številke in podatki izkriju-
jejo vsak dvom, kdo lastuje Zdra-
vno državo. Pest kapitalizma,
katere gara ameriško ljudstvo
gospodari, ukazuje in odliča v so-
sodi Združenih držav.

Za vsebino oglasov ni od-
vorno ne uradništvo ne uprav-
štvo.

Evropska vojna, mehiške in inozemske vesti.

(Nadaljevanje iz prve strani)

RUSKO-RUMUNSKA FRONTA.

Avstrijsko poročilo.

Dunaj, 29. avgusta. — Fronta nadvojvode Franca Karla: V prelazih istočne in južnoistočne ogrske meje so vojniki našega novega sovražnika, Rumunske, oddali prve strele. Napad, ki je bil izvršen ponoči na naše obmejne straže, je bil nepričakovan, ker naše vojskstvo še ni znalo, da je vojna napovedana. Navsezgodaj zjutraj in ponedeljek so se spopadle prednje straže v rotenturškem prelazu, južno od Kronštata, in smo vjeli nekaj prvih rumunskih vojakov.

Nemško poročilo.

Berlin, 29. avg. — Severno od Dnjestra so se začelo obnesli ručni napadi blizu Delejava, toda naši protinapadi so pridobili izgubljene pozicije. Med Tolstobabo in Zavalovom je naš topniški ogenj preprečil sovražni napad. V arpatih smo odbili ruske napade na pogorje severozapadno od Kukulja in Stare Obeline. Na fronti maršala Hindenburga so naše čete vjele sovražno patruljo pri Lennvadu. Severozapadno od trikotnika Svinjski-Lutsk so avstro-nemške čete razbile več močnih ruskih napadov.

Rusko poročilo.

Petrograd, 29. avgusta. — Ob reki Ščeri, južno od železnice Baranoviči-Lunice, smo odbili vse nemške napade. Ob Stokhodu smo zajeli avstrijsko pozicijo južno od Stobičeva. Na dnjesterski fronti, severno od Mariopolja, smo okupirali gozd in utrdili naše nove postojanke. Tam smo vjeli 38 mož in vplenili dve strojni puški.

FRANCOSKA FRONTA.

Nemško poročilo.

Berlin, 29. avgusta. — V okolici Somme so imeli sovražniki večer naj zopet veliko truda, da bi prodli v naše črte. Severno od reke so Angleži ponovno napadli naše pozicije v Thiepvalu, na Moque-tovi farmi in v delviliškem gozdu, medtem ko so Francozi vzprijazili močne napade med Maurepasom in Clery. Vsi ti napadi se niso obnesli. Drugače ni bilo nič posebnega na vsi zapadni fronti, razen topniških bojev na istočnem bregu Mase.

Angleško poročilo.

London, 29. avgusta. — Naši topovi velikega kalibra so uspešno bombardirali sovražne čete, ki so se premikale na več krajih med Bapaumom in Miraumontom. Sovražna artiljerija je bila precej aktivna ves dan, zlasti med Thiepvalom in Pozieresom. Na drugih krajih fronte smo vjeli 37 Nemcev. Velik vihar z deževnim nalivom je zalotil osem naših aeroplanov v zraku in pet se jih je vrnilo na svoje mesto.

Francosko poročilo.

Pariz, 29. avgusta. — Na fronti ob Sommi je bilo ves dan silno topniško bombardiranje od Estresa do Lihonsa. Na desnem bregu Mase so Nemci brezuspešno napadli naše pozicije istočno od Fleury. Bombardirali so tudi na naše zakepe v gozdu Vaux-Chapitre. Naša dva avijatika, Doulin in Belafour, sta večeraj zrušila peti nemški aeroplan.

ITALIJANSKA FRONTA.

Avstrijsko poročilo.

Dunaj, 29. avgusta. — Vročiti boji so bili na Courcelu. Po hudem boju, ki se je v začetku končal s porazom za Italijane, so slednji osvojili gorski vrh, po večkratnih napadih, toda danes zjutraj so ga zopet izgubili.

Italijansko poročilo.

Rim, 29. avgusta. — Sovražnik je večeraj napadel v dolinah Faroldia in Adamelio, na pobočju gore Zebio, na planjavah Asiago, Aasa, Avio in na gornji Plavi, toda povsod je bil odbit s precejšnjimi izgubami in ostavil je nekaj vjetnikov. V okoliščini Gorice in na Krasu je bil ožen avstrijskih topov neprestano naperjen proti našim pozicijam v okolici mesta in na mostove na Soči. Naša artiljerija je povsod odgovarjala in ovičala sovražnika pri delu utrjevanja.

KAVKAŽKA FRONTA.

Rusko poročilo.

Petrograd, 29. avgusta. — Bojevanje se nadaljuje od Kyghi do

jezera Van. Naše čete so premagale Turke ob reki Masla Darasi in prekle na desni breg. Severno od Bitlisa je naš protinapad prepodil Turke proti jugu in vjeli smo jih 300 z enajstimi častniki vred ter vplenili tri strojne puške. V smeri proti Mosulu pritiskamo na Turke v okolici Neri in Sakiza.

Rumunska navaja razloge za vojno.

Bukarešt, 29. avgusta. — Rumunska vlada je obnem z napovedjo vojne izročila avstrijskemu poslaniku, grofu Czerninu, noto, ki v glavnih točkah vsebuje sledeče razloge za vojno Rumunije proti Avstriji:

Trozveza, katere del je bila Rumunska, je bila razbita, ko je Italija napovedala vojno Avstriji. Avstro-Ogrska je ogrožala interese in narodne aspiracije (streljenje) Rumunske. Avstro-Ogrska je zagotavljala Rumuniji, da nima osvojevalnih namenov, ko je napadla Srbijo v začetku vojne, ni pa držala besede.

Teritorialne in politične izpremembe na Balkanu ogrožajo božnost Rumunske.

Rumuni na Ogrskem so tlačeni in zatirani, vsled česar potrebujejo bratske pomoči od sorojakov v Rumunski.

Rumunska hoče skrajšati vojno, braniti svoje interese in vresničiti narodno zedinjenje.

Kitajci v francoskih tovarnah.

Pariz, 29. avgusta. — Tisoč kitajskih kulijev se je danes izkrcalo v Lyonsu. Francoska vlada je povabila večje število Kitajcev, da gredo v Francijo, kjer pomanjkuje delavcev v municijskih tovarnah.

40.000 padlo v enem tednu.

New York, 29. avg. — James M. Beck, hivi ameriški generalni pravdnik, kateri se je povrnil iz Londona, izjavlja, da je v enem tednu zavezniške ofenzive ob Sommi padlo 40.000 Angležev in Francozov mrtvih in ranjenih. Beck je obiskal zavezniško fronto na Francoskem.

Konzul Vopička ima obilo dela.

Bukarešt, 29. avg. — Karl Vopička, ameriški generalni konzul za države na Balkanu, čegar glavni sedež je v Bukarešti, ima zdaj polne roke dela. Avstrijski in nemški poslanik sta mu izročila svoje stvari v oskrbo, preden sta odšla, in najbrž dobi tudi bolgarske in turške poslaniške posle. Predsednik Wilson je bil naprošen od poslaniškov centralnih sil v Washingtonu, da dovoli Vopički to opravilo; Wilson je obljubil, da ho storil.

Švedska tudi skoči v krvavi ples?

Washington, 29. avg. — Izgubo Rumunske morda nadomesti Švedska, ki se pridruži centralnim vesilam. Državni oddelek ameriške vlade ima že dalj časa informacije, da imata Nemčija in Švedska dogovor, da zadnja napove vojno Rusiji in napade Finsko, če bi se izpremenil položaj na Balkanu vsled inetrvenosti od strani Rumunske ali Grške v prilog zavezniškom. Ako je to res, tedaj je pričakovati, da potegne Švedska še druge države v vojno. Norveška je skrajno naklonjena zavezniškom in v slučaju da Švedski napadejo Rusijo, bi Norveška nedvomno napadla Švedsko, kar bi povzročilo, da se odloči tudi Danska za eno ali drugo stran.

Mackensen bo vodil armado proti Rumunski.

Haag, 29. avg. — Iz Berlina poročajo, da je generalni štab poveril maršalu Mackensenu vodstvo avstro-nemške armade na rumunski fronti. Nemška vlada hoče začeti s ofenzivno kampanjo proti Rumunecem z namenom, da jih oslabi takoj v začetku vojne.

Dovolj letine na Poljskem in v Srbiji.

London, 29. avg. — Po zanesljivih poročilih bo letošnja letina zadostavala, da se lahko preživi prebivalstvo Poljske in Srbije, ki je pod okupacijo centralnih sil. Polovica prejšnjega prebivalstva na Poljskem je izginila vsled bega na Rusko in vsled lakote, ki je zavladovala takoj po okupaciji; zlasti otroci pod dvanajstim letom so večinoma vsi pomrli. Ostalo prebivalstvo je s pomočjo nemškega vojaštva pridelalo dovolj, kar potrebuje za preživetje in nemške oblasti celo računajo, da bo mogoče nekaj pridelkov poslati v Avstrijo. Manjka pa mleka in mesa, kajti živimo so vsi poklali, kolikor je ni poginilo. V enajstem položaju se nahaja Srbija.

MEHIŠKE VESTI.

— Chihuahua City, 29. avg. — General Trevino je dobil poročilo, da so bile Carrazine čete v boju s pristasi Ville v Corallitosu, blizu meje države Durango. Vjetih je bilo osemnajst Vilinih četašev, katere so takoj obsodili na smrt in ustrelili. Med zadržanimi je bil tudi motorični bandit Ferniza, čegar truplo so pripeljali v mesto Matamoros in ga obesili na javnem trgu v strah Villinim simpatizantom.

— Washington, 29. avg. — Konferenca ameriško-mehiške komisije je sklenila, da bo zborovala v Portsmouthu, N. H. Datum zborovanja še ni določen, a vse kaže, da se začne prihodnje sredo ali četrtek. Na prvi seji bosta navzoča državni tajnik Lansing in mehiški poslanik Arrendondo.

— San Antonio, 29. avg. — Vodstvo armade prejme povprečno sto prošelj na dan za odpust iz miliciarske službe. Dva meseca je preteklo odkar so miličarji na meji in zdaj jim že preseda lenarenje v taboriščih, zato bombardirajo poveljništvo s prošnjami, da bi šli radi domov. V Leon Springsu, kjer tabori druga illinoiska brigada, se je pojavila med vojniki škrlatica.

Ameriške vesti.

(Nadaljevanje iz prve strani)

San Juan, Porto Rico, 29. avg. — Tukaj so aretirali v gozdišču kosovih orehov Vicenta Balbasa, urednika "Heralda Espanola," in Luisa Floronsa Torres, urednika lista "Juan Babo," ker sta si napovedala dvoboj s samokresi in ga mislila tudi dosledno izvesti.

Sprla sta se radi nekega članka in sta hotela spor poravnati po načinu, ki je bil v navadi pri srednjeveških vitezh in je še danes v navadi pri evropskih oficirjih.

— Toledo, O., 29. avgusta. — Vsled otroške paralize je začetek šolskega leta odložen do 18. septembra.

V mestu je do sedaj umrlo 17 oseb za otroško paralizo, prijavljenih je bilo pa 90 slučajev.

New York, 29. avgusta. — V bolnišnico so prepeljali mrs. Horton - Beach in njenega 11letnega sina v obupnem stanju in prav malo je upanja, da okrevata. Beachova je obdolžena, da je hotela sebe in sina zastrupiti z živimi srebrrom.

Lynchburg, Va., 29. avgusta. — Tukaj je prišlo do bitke med tihotapskimi žganjekuharji in zvezničnimi uradniki, v kateri je bil colninski uradnik B. H. Mays nevarno ranjen, tihotapee William Smith ustreljen, dva tihotapea James in Fletcher Smith sta pa pobegnila.

Colninski uradniki so sledili voz, naložen z žganjem do Smithovega doma. Zahtevali so, da se tihotapee podajo, ki se pa niso zmenili za poziv, ampak so odprli ogenj na colninske uradnike.

Brockton, Mass., 29. avgusta. — Devet oseb je ranjenih, med njimi štiri opasno, ko je udarila strela v neko tukajšnjo tovarno in je povzročila, da je eksplodirala posoda, v kateri se je nahajal alkohol.

Ob času nezgode je delalo 150 delavcev v tovarni.

Washington, D. C., 29. avgusta. — V zamorski republiki Haiti bodo odslej imeli ameriško policijo. Državni tajnik Lansing in haitški ministri Menos sta podpisala 19-zadevno pogodbo.

Policajska sila bo štela 2.100 domačinov in 300 ameriških oficirjev, ki jih predlaga predsednik Združenih držav, potrdi pa predsednik haitske republike.

Američane se odpočije, ko domačini napravijo oficirski izpit.

Kansas City, Kans., 29. avgusta. — Henry Johan je uložil tožbo za ločitev, ker mu je njegova soproga Ora prepovedala pušiti doma.

Topeka, Kans., 29. avgusta. — Frank Koehler, farmar jugozapadno od Topeke, je našel na svojem travniku roj čebel, na katerem je sušil seno. Odločil se je, da jih prepodi z ognjem in zalgal je seno na prostoru, kjer so rojile. Prepodil je čebele, ali preden je bil ogenj omejen, se je razširil

prek štirih farm in zgorela je pšenica in seno. Šest sto akrov je popolnoma opaljenih.

Charles City, Ia. Iskra iz dimnika lokomotive je padla v nabiralnik za gazolin, ki je bil nakrat v plame in in je eksplodiral s veliko silo. Ogenj se je razširil tako hitro, da so bila vsa prizadevanja ognjegascv zastoj. Tam, kjer je stala nova delavnica Standard Oil družbe, je zdaj groblja kamenja in ogorkov. Škode je \$25.000.

Sedem oseb je dobilo hude opečenine.

Seymour, Ind., 29. avgusta. — V banko v Medori je vstopil nezakrpan ropar in ukazal pomožni blaginčarki Meri Hunsuckerjevi, naj mu izroči denar. Zahteval je \$5.000, katerih mu pa blaginčarka ni hotela izročiti. V jezici je oddal najmo en strel in zbežal. Strel jo je le oprasil po obrazu, tako, da rana ni nevarna. Takoj je bilo vse na nogah za roparjem, ki je pobegnul v bližnje koruzno polje.

Anderson, Ind., 29. avgusta. — Mrs. Everett Grover je dobila težke notranje poškodbe, ko se je vanjo zakadila krava, katero je hotela pomoliti.

Colorado Springs, Colo. 29. avg. — 65letnega živinorejca Tomaža A. Guillina so našli sedeti v čumnati mrtvega s prerezanim vratom in prestreljenim životom. V rokah je

držal napol izpraznjeno majoliko žganja. Glava je bila sklonjena naprej in je počivala na majoliki, prsti so pa krčevito držali majoliko.

Na tleh v kuhinji je ležala njegova gospodinja Mrs. Mary, E. Simmons s prestreljenim srecem.

Spolšno sodijo, da je Guillin ustrelil svojo gospodinjjo, potem je pa lezel v čumato, da se zadnji-krat napije žganja.

"PROSVETA" prinaša splošne vesti, zanimive članke in lepe povesti vsak dan, ne samo ob sredah. Naročite se!

Nervozni ljudje

nam bodo hvaležni, ako jim naznanimo, da se jim bo zdravje čudovito zboljšalo in živčevje pokrepilo — ako uživajo

SEVERA'S NERVOTON

(Severov Nervoton) tako na prvi prikaz živčne nepravilne. To zdravilo je bilo že popolnoma preizkušeno ter je izkazalo svojo vrednost pri zdravljenju živčnih nepravil. Donaja hitro olajšavo in slujah

DUŠEVNE POTRTOSTI, NESPEČNOSTI ALI INSONNIJE, ŽIVČNE ONEMOGLOSTI, HISTERIJE ALI NERVOZNOSTI.

Cena \$1.00

Pišite po naš cirkular: "SEVEROV NERVOTON. — Kdaj in kako ga rabiti. Razpošiljamo ga zastojem.

Severovi pripravki so napredni v lekarnah vsespod. Zahtevajte Severova Zdravila. Omenite ime Severa ter se s tem obvarujete nadomestitev. Ako ne morete dobiti Severove Pripravke v vaši okolici, naročite jih od nas. Naslovite

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

Na znanje pošiljatelj denarja v staro domovino!

Vsled negotovega dostavljanja pošte, ki je namenjena iz Amerike v Avstrijo in Nemčijo ter narobe, sprejemamo denarne pošiljateve do preklica le pod pogojem, da se vsled vojne izplačajo mogoče s zamudo. DENAR NE BO V NOBENEM SLUČAJU IZGUBLJEN, AMPAK NASTATI ZAMOREJO LE ZAMUDE. Mi jamčimo za vsako denarno pošiljatev toliko časa, da se izplača na določeni naslov. Istotako nam jamčijo zanesljive ameriške banke, s katerimi smo sedaj v zvezi radi vojne, in radi popolne sigurnosti pri pošiljanju denarja.

K: 100 .. \$13.50 K: 1,000 . \$132.00

TVRDKA

FRANK SAKSER

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

Boj za življenje.

V LEKARNAH

CENA \$1.00

Boj za življenje, ostrejši vsak dan, je škodljiv, ako ne pogubonos, mnogim ljudem, ki polajajo nase, postanejo brežbržni in zanemarijo svoje telo in zdravje. Posledica takega življenja je, da je človek popolnoma izčrpan. Temu potem sledijo nerednosti prebavljanja, duševna potrtost in fizična onemoglost. Človek v takim položaju si mora takoj pomagati in pravilno je, da brez odloga uživa

TRINERJEVO AMERIŠKO ZDRAVILNO GRENKO VINO

To sredstvo spravi v pravi tir in gibanje prebavljanja organe, ki opajo vsled prenapetega dela ali iz drugih razlogov, s rednim čiščenjem nečistoče iz droba; s tem

laholjša apetit, regulira prebavnost, prepreči zabasnost, odpravi zapke in pokrepča telo.

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino regulira delo prebavljanih organov. Uživate to vino, kadar občutite

izgubo apetita, slabost po jedi, napenjanje črev, smrad iz ust, nočlet jesik, koliko in krče, zapke, obledelost, nervoznost, in telesno slabost.

To vino vam zagotovi pokrepčevalno spanje in moč, da lahko opravljate svoje delo vsak dan.

Stari ljudje bi morali imeti to zanesljivo sredstvo vedno v hiši za redno utivanje. Ženske, ki trpe na glavobolu in na drugih nepravilnostih, bi morale poskusiti Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Proti revmatizmu, bolečinam v križu, neuralgiji, otečenim udom in otrplim zgibom se poslužite Trinerjevih linimentov. Miske, oslabilene vsled dela, je treba drgniti s Trinerjevim linimentom. Cena 25c in 50c v lekarnah. Po pošti 35c in 60c.

Jos. Triner

IZDELOVATELJ

1233-39 So. ASHLAND AVE.

CHICAGO, ILLINOIS.

Morgan Hill, Cal.

Kar strašno je, kako je klerikalizem razprostrl svoja črna krila nad tem malim mestecem. Ni tu skoro drugega, kot same cerkve. Tujec, ali domačin nima tu nobene druge prilike, da si prežene dolgčas, kot da gre v cerkev, ako neče čepeti doma. To je vsa zabava, ki je na razpolago človeku v tem mestu. Gledališča ni tu nobena, ako pa slučajno pride kaka potujoča gledališka družba, privedi predstavo v korist kake cerkve. Tudi ako se priredi kakšen ples, gre dobiček tej ali oni cerkvi. Poslabšo v navadi večerne pojedine v korist cerkve. Izpred oltarja se namigne, da je cerkvena blagajna prazna in da bo treba privedi večerjo v korist cerkvene blagajne. Odoči se dan in vsak vernik dotične cerkvene občine priinese nekaj v dar. Eden pečeno kokač, drugi kolač, tretji kračoh itd. Ko je dovolj jestvin nanešenih skup zberejo se verniki k večerji, za katero pa mora vsak plačati po 35c. To se pravi, da morajo za jedila, ki so jih sami nanosili plačati po 35c za osebo. Kdor nima 35c v žepu, da bi plačal za večerjo, pa lahko ostane na cesti in gleda skozi prste, kako se drugi masstijo, če je prav celo kokoš ali kračoh prinesel. Ko je večerja gotova, zberejo se verniki okoli registra in se z odprtimi usti čudijo, kako imenitno se je večerja ohnesla!

Pametnemu človeku se zde take reči skoro neverjetne pa so resnične. Popje ne le da vlečejo denar iz nezavednega ljudstva, se še norčujejo zraven. O kakih svobodnimiselnih ali socialističnih idejah nima tukajšnje prebivalstvo niti pojma. Bil sem nabavil nekaj socialistične literature trikrat in se potrudil, da je prišel po en iztis v vsako hišo. Kakor hitro pa so popje opazili, da se širi socialistična literatura po njihovi interesni sferi, to je po mestu Morgan Hill, začeli so grmeti proti socializmu in proti meni. Studiral sem, kako bi se osvetil in "pogruntal" sem sledeče: Napravil sem velik okvir, v katerega sem pritržil plakati, na katerem je stalo tiskano z velikimi črkami: "Notice. Religion tacite to the workingman: Work and pray, live on hay, get your pie, when you die, in the sky by and by! Ta plakat nesel sem pred kat. cerkev v nedeljo dopoldne, ko so bogomoleci dohajali k službi božji. V par minutah bil sem jaz skupno s plakatom obkrojen od radovednih svetlih mož in vnela se je živahna debata. Nekateri so se strinjali z menoj, drugi so oboje moje početje kot grešno, a jaz sem jim nevtraheno dokazoval njih zmotu. "Gospod" niso prišli iz cerkve, vedoči, da se jih ne bojim. Ker mi ne bi mogel nihče dokazati, da sem napravil kaj napačnega ali nepostavnega, se tudi "božjega služabnika" nisem bal.

Pozdrav vsem članom in članicam S. N. P. J. in vsem sodrugom J. S. Z. V. Vaš, za S. N. P. J. in socializem

Matt Kezele.

Greenland, Mich.

Obveščam člane društva Novi Dom, št. 28 S. N. P. J., da sem oddal tajništvo na zadnji seji in je tajniško mesto prevzel Andrej Stimatec, Lake Mine, Mich. V zadnjih, ki se tičejo tajništva obračajte se torej vnaprej na novega tajnika. Društvo Novi Dom imelo je mnogo sitnosti in marsikateri dober star član nakopal si je sovraštvo samo s tem, ker je vpošteval pravila S. N. P. J. Mnogo je članov, ki mislijo, ej, na sejo ne bom hodil danes, saj mamno predsednika, tajnika in blagajnika, bodo že oni opravili vse, da bo prav. Jaz plačam moje, prispevke, pa kaj še hoče kdo od mene! Bratje, to ni pravilno! S. N. P. J. je organizacija, ki štejejo iz mnogih tisočev članov, a vsi moramo biti delavni, saj je to vendar naša lastna organizacija. Zato vas opozarjam in prosim, da bolj redno hodite na seje in na ta način pomagajte do večjega napredka društvu in jednoti. Pa dovolj o tem za danes.

Hocem malo opisati, kake razmere so v tem kraju. Vročina inamo jako hudo, živa srebra v toplemuru zleze vasi do 110 stopinj in to v senci. Malo manjka večasi, pa bi imeli jezike, kot oni ki hodijo po štirih nogah! Kar se ječmenov-

ca tiče smo za to leto še brez skrbi, samo če bo le kaj evenka, ampak za drugo leto nam obetajo suhač, da bomo morali piti vodo ali pa mleko. Boj med suhimi in mokrimi se bo kmalo začel.

Dela se tu s polno paro, in tudi delo se dobi, ampak treba je biti širokih pleč in dobrih mišle, ako ne, John ne bo dolgo delal. Najrajši vzamejo v delo take, ki so prišli pred kratkim iz Evrope, ki niso zmožni jezika, ker vedo, da s takimi lahko postopajo, kakor se jim poljubi.

Adventure Mine je začela pred kratkim obratovati in Michigan Mine se pripravlja, da prične v kratkem pošiljat rudo v čistilnico. Delavci, ki delajo s stroji, so plačani po \$3.25 dnevno, "tre-marji" pa \$2.85 ali nižje.

Pozdrav vsem članom S. N. P. Jednote!

Josip Mihelič.

Collinwood, O.

Dne 20. avgusta priredilo je tukajšnje društvo Mir, šte. 142 S. N. P. J. v Reharjevih prostorih v Euclid, O. Piknik je jako dobro vspel, vkljub temu, da smo nekatere društvene člane pogrešali. Pevski odsek društva, ki nam je zapel nekaj tepih slovenskih pesmi, žel je vsestransko pohvalo, dasi so se pevec učili komaj en mesec. Gmotni vspah veselice bil je zadovoljiv in društvena blagajna si je dobro opomogla.

Delavske razmere so nekako srednje, ako si jih pa človek od bližje pogleda, so precej slabe. Največ delavcev gara za bogate družbe, za 19c na uro. Tuintam plačajo tudi nekaj več, a zato je treba tudi bolj garati. Navadno pa se giblje plača med 19 in 25c na uro.

V soboto 26. avgusta so razni organizirani postopali zaključili svoj "sejm," kateri je trajal cel teden. Skubili so ljudstvo na vse mogoče načine, dasi je bilo pravzaprav vse skup samo otročarija in stara šara. Nekatere kolibe morali so angelji niti vedno nadzorovati, ker naval radovednežev bil je velikanski. Nekega večera nagovoril me je moj sostanovalec, da sva tudi midva šla malo po cesti pogledat, kako znajo sleparji vleči denar iz ljudi. Kmalu postaneva pozorna na neke večje vrste kolibo, pred katero se je kar trlo radovednežev, na precej visokem odru pred vhodom pa je stalo za reklamo četvero deklet "umetnie." Ko je možakar na odru končal svojo kričečo reklamo, začela so dekleta zapuščati oder in za njimi so se vsuli prvi radovedneži. To bi bilo sicer brez posebnega pomena, da jo ni med prvimi uvelj notri tudi naš častiti gospod župnik. Kajpak ko so backi videli kam gre pastir, ko jo pa seveda vdrla za njim, kot hrabra četa vojakov za svojim generalom. Slišal sem pa ženo z otrokom v naročju, ki je dejala okoli stojičarja, da ne gre nikdar več v cerkev in da ne da nikoli več počenega groba kolektarjem, za črno-sukneže, ki podpirajo tak humbug. In prav je imela.

Končujoč pozdravljam vse brate in sestre S. N. P. J. in vse rojake širom Združenih držav.

Angel Coho.

Glencoe, Ohio.

V bližini Pine Fork, O., je prišel po nesreči pod vlak naš društveni sobrat John Novak, doma iz Stopić na Dolenjskem. Vlak mu je odrezal obe nogi nad kolonom, in ga še drugod poskodoval. Sedaj se bori s smrtjo v Martinsferry bolnišnici v Martinsferry, O. V (Claridge, Pa.), ima enega brata in dve sestre, na Yukon, Pa., pa eno sestro. Rojaki, ki čitajo to vest, se prosijo, da jih obvestijo, morda bi ga hoteli obiskati. Za natančnejša pojasnila naj se obrnejo name. — John Kravanj, L. Box 56.

Cleveland, Ohio.

Pekoče in valed dolgega pota utrujeno solnce se je ravno potapljalo v globino temno zelene vode erijskega jezera, — šlo je spat med majhne zlate ribice, delat kratkočasne jezerskim velikanom. Po jezeru, sem od solnea pelje bližeeča vodna cesta, po kateri se vozijo drzne in nepristopne jezerske vile. Toda samo za določeni čas. Predno so naši čolni dosegli zlato, v ostri kot končujočo cesto, je izginila, kot prevzeta in pečarske-mu sreč dopadljiva evetka, če ji rečete: "I love you..." Tam na obali" kjer je že mrak prepregel svoje mreže, pa na rosi utrinjajoči se od lahkega vetriča: "metulj-

—Photo by Press Illustrating Co., New York City.

V francoski armadi ni uvedena prohibicija. Podoba predočuje, kako francoski vojak polni svojo čutaro s četertinko vina, ki ga dobi vsaki dan.

Čki slovo že jemljejo, utrujene evetke dremljejo... Bledi arpa-ti mesec se je vlekel na trebuh, kot da hoče prespati to noč, ne meneč se za šepetanje zaljubljenega para: "Daj, tiho, brez besed se poljubiva!"

Neznosna clevelandska vročina je ponehala. V pretečenem dnevu dosegla je svojo skrajno točko, in našim malčkom je vzela par bratcev in takoj potem je začela se poslavljati od nas. Drugi dan so se na obzoru Clevelanda zbiral temni oblaki. Nastal je prvi boj med Vesno in Morano. Kdo je zmagal, ne vemo, le toliko nam je znano, da so bogovi naklonili del zmagati tudi boginji Morani, uničevalki bujno dehteeega evetja, nad vse ljubečih solnčnih rož, dišečih vrtnic in raznobarnih mačeh. Naš extra reporter "Prosveta" pa de-la polete nad tužnimi in dimnimi prostori evropskega bojišča, se ču-di črnim pticam, kakor da se ni čul, da so na Nemškem vrzali državno predpisano pečenka. Rajši naj bi tukaj zabeleževal smrti posamezne solnece rože, ki nitiirajo na svobodnih tleh, pred obličjem prijazne boginje Liberty. Pa mar nam je lanski suig in letošnje kumarce!

Se nekaj! Društva, ki so delničarji bodočega "Narodnega Doma" v Clevelandu, nameravajo napraviti dne 2., 3. in 4. septembra velik ljudski semenj v korist "Narodnega Doma". Zatorej vsi, ki vam je pri sreču naša slovenska narodnost, pridite in posetite nas. Tukaj se ne gre v korist posameznega društva, posamezne stranke, tukaj se gre za skupnost in obstoj slovenskega delavstva. Dosedaj še Slovenci v Clevelandu nismo imeli prostora, kjer bi se mi delavci sestajali svobodno pod svojim krovom, bili smo odvisni od drugih. Sedaj pa, ko je ta ideja prišla na površje, ter v lep slogi napreduje, sedaj je čas, da vsi v skupnosti delamo in zidamo našo slovensko narodno hišo. Ko bo enkrat stalo to poslopje, bomo lahko s ponosom pokazali tujerodecem, kakor tudi našim rojakom, da je to naš dom, naše drago svetišče. Tukaj bomo sklepali o naših bodočih eljih in željah delavskega stanu. Pred vrati doma sprejemali bomo naše povabljenе goste s častjo in ponosom, ker peljali jih bomo lahko v našo narodno hišo. Več ne bomo zaostajali za rojaki po drugih narodnih, kjer jih pešice zaved-nih postavi svoj dom.

Zato pa, dragi Slovenci, tukaj imate priliko, da pomagate samemu sebi; tu boste lahko opazovali sadove vašega dela. Ni vas treba biti strah, da bodo vsi žulji pomagali temu ali onemu do eksistencije, ker vsak Slovenec je lahko lastnik doma, če si kupi eno ali več delnic. Kdor pa tega ne premore, in se hoče enkrat pošteno naučiti sredi dopadljive evetke, če ji rečete: "I love you..." Tam na obali" kjer je že mrak prepregel svoje mreže, pa na rosi utrinjajoči se od lahkega vetriča: "metulj-

Program bo nad vse zanimiv, vsaj je v rokah strokovnjakov.

John N. Rogelj.

So. Chicago, Ill.

Kot nam je pokazal polletni račun in kot se je že prej več časa opazalo, so večinoma vedno ena in ista društva, ki iz jednotinega bolniškega sklada vedno več vzamejo, kat pa notri plačajo. Poslovanje in razmere pri teh društvi nam sicer niso znane, toda mi vidimo visoke številke izplačila, ki vedno presegajo vplačila. Brez gotovih virov, to ne more biti in ti vzroki so pri večini društev najbrž sledeči:

Slabo nadzorstvo bolnikov, nezdrava klima, nezdrava dela, brezbriznost bolniških odborov in obiskovalcev, češ naj jednota plača, očitimo je do skrajnosti, nadalje razred za \$2.00 in \$3.00 bolniške podpore, katere je nudila tako lepo priliko, bodisi v hudi zimi, kot tudi v naši vročini. Sem spadajo tudi taki zdravnik, katerim je bolnikovo zdravje deveta briga in le dolar jim dobro došel. Ti gospodje kar vnaprej predokujejo po bolniških nakaznicah, kdaj, da bo bolnik sposoben za vsako težko delo, ne vpoštevaajo pa nikoli, da kadar je bolnik sposoben za lahko delo, ni več želežen bolniške podpore.

Naj si bode vzrok že karkoli hoče, je s temi nedostatki članstvo preveč prizadeto in razburjeno, toraj je skrajni čas, da se temu prej ko mogoče odpravimo. Ako se še v nadalje zavzame enako stališče, potem tudi dobra društva ne bodo več varčevala, kar bi nas privedlo do splošnega nereda in razpada. V ta namen je dr. Delavec, šte. 8 S. N. P. J. sklenilo na svoji redni mesečni seji, dne 13. avgusta sledeče: Apeliramo na vse dr. S. N. P. J. katerim je za obstanek in napredek jednote, posebno na ona društva, katere so primorana pokrivati primanjkljaj bol. sklada, dasiravno njih vplačila v bol. sklad presegajo izplačila. Ker se tudi našo društvo čuti prizadeto v tem pogledu, si štejemo v dolžnost, da se posvetujemo javno v Prosveti, do zadnjega septembra, z večino za to se zanimajočih društev.

V to svrhu podaja društvo Delavec, šte. 8 S. N. P. J. nasvete, s pripombo, da za katerega teh nasvetov bi se večina društev zanimala in odobrvala za tistega bi se potem izdelal definitivni iniativni predlog, kateri bi se dal na splošno glasovanje.

Razumeti je, da le tisti predlog obvelja za katerega bi se večina društev zavzemala, in ostali nasveti odpadejo.

Prvi nasvet bi bil, da se vzdržuje vsaki razred bolniškega sklada sam zase, iz razlogov, ker član zavarovan za \$1.00 bol. podp. se ne hode javil bolnim do skrajne sile, in to zato, ker njegova podpora ne odgovarja vsakdanjim potrebam. Za \$2.00 bol. podp. je že boljše, vsled tega se marsikteri

član enostavno bolnim javi in bolezen ga rada ne pusti, te bolniki so rade vlečejo od 14 dni do celega meseca, ali pa še dalje. Člani za \$3.00 bol. podp. so pa že v nevarnosti, če sever ali jug pihlja, take člane rada pogosto bolezen zgrabi, katere tudi rada dolgo trpi. Zakaj pa ne, saj se že izplača si misli marsikateri.

Poglejmo koliko vplačamo letno v ta sklad. Zavarovan za \$1.00 bol. podp. vplača letno \$7.80.

Zavarovan za \$2.00 bol. podp. vplača letno \$15.60.

Zavarovan za \$3.00 bol. podp. vplača letno \$23.40.

Bolniki članov v prvem razredu so redkeje in krajše, to smo že omenjali, zakaj? Torej vsekako zavzemata višja razreda prvo mesto izplačil in praktično je, da se razredi vzdržujejo vsaki posebej sami.

Drugi nasvet bi bil, da naj bi le ona društva plačevala primanjkljaj v bol. skladu, katere so iz njega več vzela, kot vplačala in to ob času vsacega polletnega računa. Ako bi se ta nasvet odobril, bi znala društva vzorno gospodariti, nadzorstvo bi bilo najpopolnejše, simulacije bi izginile, ker bile bi nemogoče in zdravniki bi se boljše zasledovali in mnogo bi se jih od-slovilo.

Tretji nasvet bi bil, da se vstanovi približno 10 okrožij, katere bi se porazdelila z enakomernim številom članov in ta okrožja bi bila sama odgovorna za stanje bolniškega sklada. Razdelitev teh okrajev naj bi se poverila glavnemu odboru.

Četrti nasvet bi bil, da obstoja le en razred bol. podpore in sicer za \$1.00, druga dva razreda naj bi odpadla.

Pričakuje se v doglednem času od naprednih društev njih najboljše mnenja in nasvete.

Odbor

Jernej Triller, preds.
Frank Hodnik, tajnik.
Jos. Kuhelj, blagajnik.
John Starc, zapisnikar.

Naznanila in vabila

Granville, Ill.

Društvo "Jugoslavlani" št. 186, S. N. P. J., sklenilo je na svoji redni seji dne 20. avgusta, da se priredi velika veselica dne 3. in 4. septembra t. l., in sicer se bo veselica vršila v Mark parku. Godba bo prve vrste in vrtele se bo kar dva dni in dve noči. Da bo tudi za vse drugo, kar na veselico spada, kar najboljše preskrbljeno, u-mevno je samoobsebi.

Vabimo torej vsa slovenska društva in posamezne rojake iz Standard, De Pue, Oglesby, La Salle in sploh iz vse okolice, da nas v obilnem številu posetijo. Pripravljeni bomo vrniti o priliki.

Člani društva Jugoslavlani šte. 186 se še posebej opozarjajo, da se gotovo vsi udeležijo veselice, ker kdor se ne udeleži, plača 3 dolarje v društveno blagajno. Pozdrav in na svidenje 3. in 4. septembra!

Jakob Bučar, tajnik.

Luzerne, Pa.

Društvo Kamnik št. 204, S. N. P. J., bode priredilo v nedeljo, dne 3. septembra t. l., prvi izlet ali piknik v gozd nad Ross Hillom, na katerega se vsi člani nečlani najuljudneje baviijo. Za dobro pijačo in jedila bo skrbnjeno. Pričakujemo gotovo vsakega člana in vse prijatelje, da se udeleže, ker to bo eden prvih slovenskih piknikov v Luzerne.

A. V.

Roundup, Mont.

Društvo Živila Ilirija šte. 114, S. N. P. J., priredi dne 3. septembra, piknik v Stin parku, to je med mestom Roundup in No. 3. Camp. Začetek ob 1. uri popoldne. Godba in postrežba bo prve vrste in za vsakovrstno zabavo bo preskrbljeno. Vabimo torej vsa sosedna slovenska društva in vse posamezne rojake od blizu in daleč, da nas posetijo na dan 3. septembra.

Članom društva Živila Ilirija št. 114, S. N. P. J., naznanjam ob enem, da se redna društvena seja vrši dne 10. septembra ob 10. uri dopoldne, v navadnih prostorih.

Anton Komac, tajnik.

Dunlo, Pa.

Društvo Bratstvo št. 274, S. N. P. J., priredi dne 4. septembra t. l., piknik, v prostorih brata Zalarja. Začetek ob štirih popoldne, konec ob desetih zvečer. Vstopnina za moške je 50c, dame so vstopnine proste. Čisti dobiček

je namenjen društveni blagajni in je vsak član društva dolžan plačati 50c, pa naj se piknika udeleži ali ne.

Naznanjam ob enem, da se društvene seje v prihodnje ne bodo vršile več v Hrvatski dvorani, ampak v prostorih brata Zalarja, kar naj bratje vpoštevaajo.

Na seji dne 13. avgusta bilo je tudi sklenjeno, da se vsak član, kateri se ne udeleži dveh sej zaporedoma, kaznuje z 25c globe. V slučaju, da bi se branil plačati globe, se ga suspendira prvič za pet dni, drugič deset itd., do 30 dni. Pozor člani in udeležujete se prihodnjih društvenih sej, ker le na ta način nam bo mogoče delovati proevit društva in jednote. Tlačite za nove člane in pripojite rojakom dnevnik Prosveta.

Z bratskim pozdravom

Jos. Suhar, tajnik.

Hackett, Pa.

Društvo Rdeči Prapor, št. 90, S. N. P. J., priredi dne 4. septembra (Labor Day) svoj prvi piknik, in sicer na farmi rojaka Nick Zarotiča, blizu Finleyville. Vzeti je treba Caleroy karo do postaje Birkhamer. Od tam je še pet minut do kraja, kjer se bo vršil piknik. Začetek ob 10. uri dopoldne. Vstopnina za moške \$1.00, dame so vstopnine proste. Pivo prosto. Člani, ki se piknika ne udeležijo, plačajo en dolar v društveno blagajno. Izvzeti so le bolniki in zelo oddaljeni člani. Za izborno postrežbo in vsakovrstno zabavo bo preskrbljeno.

Vljudno vabimo vsa sosedna društva in posamezne rojake, da nas posetijo na 4. septembra.

John Bobnar, tajnik.

Aurora, Minn.

Pozivljam vse člane društva Aurora, št. 43, S. N. P. J., da se polnoštevilno udeležijo redne mesečne seje, ki se vrši dne 3. septembra.

Po zaključku izvanredne seje, ki se je vršila dne 20. avgusta, pride zadeva, tikajoča se stavk-lomilcev na dnevni red prihodnje mesečne seje, to je dne 3. septembra.

Na omenjeni izvanredni seji je bilo predlagano, da se stavkolomilce pozove, da nemudoma postopajo s stavkarskim delom, se pridružijo nam stavkarjem in javno v listu Prosveta obžalujejo svoje postopanje.

Pravila S. N. P. J. je treba na vsak način vpoštevati in se po njih ravnavati, če hočemo biti nje člani.

Z bratskim pozdravom

Ferdinand Šilc, tajnik.

Kaylor, Pa.

Vsem članom društva Skrb za Prihodnost, št. 244, S. N. P. J., naznanjam, da sem bil na redni mesečni seji dne 16. julija izvoljen društvenim tajnikom, ker se je prejnjši tajnik preselil v drug kraj.

V vseh tajniških poslih obrnjajte se torej na mene in sicer na sledeči naslov:

John Kozjek, Box 23 (Armstrong Co.) Kaylor, Pa.

Girard, Ohio.

Opozorjam one delničarje, ki zaostajajo pri plačevanju na delnici Slovenskega Doma, da se naj mogoče ložurijo glede plačevanja delnic in plačajo vsaj toliko, kolikor zahtevajo pravila. Plačuje se pri blagajniku, tajniku in pri pooblaščenih, izvoljenih na zadnji seji. Za Girard: John Anžiček; Park: Andrej Jančar; Youngstown in okolica: Anton Kikelj. Dotični pooblaščen delničarji naj prinesejo nabrani denar do 16. septembra t. l. blagajniku, da uknjiži denar. Dne 17. septembra se bo vršila seja odbora in izvrševalnega odbora ob 2. popoldne, v navadnih prostorih. Želim, da se vsi prizadejejo udeležiti seje. Sestavljati imamo račune in še več drugih važnih zadev. Dne 24. septembra se vrši splošna delničarska seja, ob 2. popoldne, v navadnih prostorih. Opozorjam vse delničarje, da se udeležijo seje, tudi tiste, ki želijo kake spremembe, naj to naznanijo na seji; izven seje se ne hode vpoštevali ničesar.

Slovenci, nas je veliko tukaj in Girard in okolici; potrebno je, da imamo pred postavitvijo svoj lastni dom za obdrževanje sej, napravimo si lahko večerno šolo, kavar-veliceo itd. Slovenci, bodimo vsakega dne in pripravljamo se med seboj; delujmo vsi za enega in eden za vse. Kdor plačuje delnice Slovenskega Doma v Girard, je njegova lastna korist in korist vseh našim potomcem.

Frank Bas, predsednik.

Indianapolis, Ind.

Članom društva Prešeren, štev. 34, S. N. P. J., se naznanja, da je bilo na seji dne 2. julija sklenjeno, da vsak član našega društva plača en dolar kot prispevek za piknik dne 3. julija t. l. pa naj se piknika udeležijo ali ne. Čul sem sedaj, da se nekateri člani, ki so na potovanju, branijo plačati to posebno naklado, ter da so se že obrnili s pritožbami na gl. urad. To ne bo nobenemu nič pomagalo, ker po pravilih mora vsak član društva plačati redne in izredne prispevke. Društvo tako sklene. Kdor bo zahteval prestopni list, ga ne bo dobil, dokler pri društvu vsega ne poravnava. Brat gl. tajnik se je pa že tudi enkrat izjavil v Glasilu, da posameznim članom ne bo odgovarjal na take pritožbe, ker pravila bi itak morali znati vsak član. Z bratskim pozdravom.

Anton Mravljec, predsednik.

Randall, Ohio.

Društvo Zorja Svobode št. 93, S. N. P. J., vabi na zabavni izlet in veselico, katero priredi v nedeljo, dne 3. septembra, na T. Valter prostoru na Green Road, severovzhodno od Randall železniške postaje. Pričetek ob 1. uri popoldne. Ker bo s tem piknikom zaključena letošnja sezona, se vljudo vabi vsa slovenska društva iz bližnjega Newburgha in Clevelanda, da nas po možnosti posetijo. Čisti dobiček je namenjen društveni blagajni. Za vsakovrstna okrepčila bo poskrbljeno. Vzemite Broadway Corlet karo na koncu Randall kare, potem pa 15 minut hoda proti vzhodu.

John Daničič, tajnik.

Lorain, Ohio.

Tem potom obveščam člane društva Bled št. 17, S. N. P. J., da se bodo v prihodnje društvene seje vršile vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri popoldne v dvorani rojaka A. Viranta, 1700 E. 28th St. Prihodnja seja se vrši dne 3. septembra. Vabljeni so vsi člani, da se te seje polnoštevilno udeležijo. Na dnevnem redu bo več važnih predlogov, obenem tudi splošno glasovanje o predlogu dr. Zvon št. 40, S. N. P. J., za spremembo pravil. Zato na sejo, vsi in pripejite nove kandidate seboj.

Ne pozabite tudi, da je za mesec avgust in september 25c naklada za bolniški sklad. Pazite, da boste redno plačevali asessmente, da v slučaju bolezni ne bo kakih situacij.

Anton Mavec, tajnik,
1625 E. 34th St.

Chicago, Ill.

Vsem članom in članicam društva Slavija št. 1, S. N. P. J., se naznanja, da je bilo na redni mesečni seji dne 13. avgusta, sklenjeno, da se udeležijo jesenske veselice, katero priredi društvo Jugoslovani št. 104, J. S. K. J., dne 4. septembra t. l. v Narodni dvorani, 18. St. in So Racine Ave. Začetek ob 3. uri popoldne.

Tajnik.

Pittsburgh, Pa.

Piknik, ki ga je naredilo naše društvo dne 20. t. m. v Ambridge, Pa., je zadovoljivo uspel, le žal, da je prehitro zmanjkalo pive, ker grla so bila suha in vročina huda. Nismo se nadejali tolike udeležbe, zato nam je prehitro usahnil studenec hladila in okrepčila. Tem potom izrekam srčno zahvalo društvenim sobratom iz Ambridge, Pa., in Imperiala, Pa., kakor tudi vsem drugim članom in članicam, ter sploh vsem, ki so nas posetili. Živel!

Ob enem naznanjam članom in članicam društva številko 118, S. N. P. J., v Pittsburghu, Pa., naj se v obliki meri udeležijo prihodnje seje, ki se vrši v nedeljo 10. septembra t. l. Vsak član in članica se pravi, naj pravočasno poravnava svoj asessment in društveni prispevek, ker le na ta način je mogoče tajniku držati red. Vsak član mora plačati do 24. v mesecu (seveda najbolje je že prej), kdor tega ne stori, ta bo brezpogojno suspendiran. Tako se glasi tudi sklep društvene seje in kdor se ne bo po tem ravnil, ta naj posledice sam sebi pripiše.

Frank Gottlicher, tajnik,
5103 Berlin Way.

Murray, Utah.

Tem potom vabimo na veliko društveno veselico, katero priredi dr. Edinost št. 12, S. N. P. J., v Murray, Utah. Veselica se vrši v Midvale, v Dan Radčičevih dvorani, dne 13. septembra. Zatorej člani

in članice, udeležite se polnoštevilno te zabave, kje rse vsak v domači družbi lahko pošteno razvedri in da se nekoliko opomore društvena blagajna.

Za mesec september je razpisan izreden asessment \$1.00. Člani in članice, ki se te veselice udeležijo, so tega prispevka prosti. Kjer sta mož in žena član in članica, ob udeležbi enega, sta prosta oba, v nasprotnem slučaju plačata oba izredni prispevek.

Ob enem vabimo slovenska in hrvatska društva v Murray in Midvale, da nas ta dan pošetijo. V slučaju njih prireditve se tudi mi odzovemo.

Za dober prigrizek in vsestransko postrežbo bo skrbel veselilni odbor.

Lorain, O.

Članicam društva Zavedne Slovenke št. 104, S. N. P. J., se naznanja, da bomo imele v prihodnje redne društvene seje v Ludvik Lukežičevih prostorih, na 29. cesti 1691 E., ob ravno tistem času kakor dosedaj. Tajnica.

Canonsburg, Pa.

Naznanjam članom društva Postojnska Jama št. 138, da se vsi udeležijo slavnosti društva Prostat na Imperial, dne 4. septembra. Pojdemo skupno z društvom Prosveta, iz Lawrence, katero vzame tudi godbo. Člani društva Postojnska Jama se zberemo v društveni dvorani točno ob pol sedmih zjutraj; kajti dvajset minut na osem gre vlak iz Canonsburg postaje. Na Hills postaji nas bo pričakovalo društvo Prosveta, nakar skupaj odkorakamo na postajo. Torej vsi na Imperial dne 4. septembra, ker plačal bo vsak, če se udeležijo ali ne.

John Kern, tajnik.

Johnstown, Pa.

V nedeljo, dne 3. septembra in v ponedeljek, dne 4. septembra, se vrši v Johnstown, Pa., velika slavnost jugoslovanskih pevskih društev. Ob tej priliki se bo tudi ustanovila Zveza jugoslovanskih pevskih društev, ki bo imela v prvi vrsti namen prirediti vsako leto po en koncert. Slavnost se bo vršila v velikem obsegu in je prva prireditev te vrste, zato pričakujemo, da nas obiščevo obilne v obilnem številu. Bližnja društva naj bi iz simpatije do te prireditve opustila svoje društvene zabave in naj raje nam pomorejo do boljsega uspeha. Tu objavljam vsopred cele slavnosti:

Vspored

za veliko jugoslovansko pevsko slavnost, ki se vrši v Johnstown, Pa., dne 3. in 4. septembra 1916.

Nedelja, dne 3. septembra.

Sprejem došlih društev.

Ob 9tih popoldne skupna vaja tamburaških društev v Majestic gledališču.

Ob 10tih popoldne skupna vaja pevskih društev v Majestic gledališču.

Ob 2. popoldne koncert v Majestic gledališču.

Ob 8. zvečer banket v Hrvatski dvorani na 7. ave.

Ponedeljek, 4. septembra.

Ob 9. dopoldne zborovanje za ustanovitev Zveze jugoslovanskih pevskih društev v društvenih prostorih pevškega društva "Bled" v Conemaugh, Pa.

Popoldne ljudska veselica, piknik na V. Faitovi farmi v Mirellville; prosta zabava, petje, godba in ples.

Koncert.

1. Moxham godba: Naprej!

2. Združeni tamburaši: Vienne hrvatskih narodnih popevka.

3. Skupna društva: Fr. Gerbič: Slovanski brod.

4. Bled: a.) St. Pirnat: Jesen in pomlad. b.) Dr. T. Ipavec: Oblačku.

5. Rodoljub: a.) G. Eisenhuth: Spas brodarja. b.) V. Novak: Hrvatom.

6. Edinost: A. Foerster: Pobratimija; bariton solo poje Prim. Kogo.

7. Sloboda: a.) M. B. Rašan: Istarska himna. b.) M. B. Rašan: Sv. večer.

8. Ženski evet: H. Volarič: Lili-ja rožica; pojeta ga. Pani Susman, sopran, gđe. Mary Sever, alt.

9. Vilhar: a.) T. A. Vogel: Cigan; tenor-solo poje Fr. Naglič. b.) * * Socialistična himna.

10. Zvon: a.) K. Bendl: Svoji k svojim; b.) H. Volarič: Zvečer.

11. Tatran (slovaško): Th. Readey: Napred Slovači!

12. Zvon (mešani zbor): A. Firav: Naše gore; b.) Jan. Lahar: Pozdrav.

13. Edinost: A. Foerster: Po-vejte, ve planine!

14. Skupna društva: F. Vilhar: Slovenac i Hrvat.

15. Tamburaši: Kolo.

16. Moxham godba: Vienne hrvatskih popevka.

Ignac Hude,

913 Von Lunen Rd.
Johnstown, Pa.

Morgan, Pa.

Članom društva Bratstvo, štev. 6, S. N. P. J., naznanjam, da je bilo na društveni seji sklenjeno, da se korporativno udeležimo slavnosti društva Prostat, štev. 106, S. N. P. J., v Imperial, Pa., katere se bo vršila dne 4. septembra. Sklenjeno je bilo tudi, da društvo najame tovorne avtomobile (motor-trucks) za člane brezplačno. Odpejemo se iz Sygan, Pa., ob pol devetih zjutraj. Vozili se bomo kot svoje dni, ko smo romali na Brezje, katere vrste litanije bomo peli, to bomo določili, ko se zberemo na vozovih. V Imperial bo mo žili izobrne govornike, pa tudi hladilne pijačice, godbe in plesa ne bo manjkalo. Torej člani dr. Bratstvo štev. 6, vsi na plan dne 4. septembra na delavski praznik in ne pozabite se zglasiti vsaj do 27. avgusta, da bom vedel koliko voz bo treba naročiti.

Jakob Dermota,

R. F. D. No. 3, Box 104,
Mc Donald, Pa.

Glencoe, Ohio.

Društvo Jutrjana Zora štev. 54 v Glencoe, O., priredi na 4. septembra t. l. veliko slavnost desetletnice njenega obstoja s sledečim sporedom:

1. Sprejemanje drugih društev in občinstva (ob 6. in pol uri zjutraj).

2. Točno ob 2. uri popoldne pozdravi predsednik navzoča društva, člane in drugo občinstvo v premogarski dvorani.

3. Tajnik poroča o društvenem stanju.

4. Poroča blagajnik o stanju društva od leta 1906 do 1916.

5. Nastopi sodrug E. Kristan, urednik "Proletarca" iz Chicago. Poroča o jugoslovanskem delavstvu in pomenu njih organizacije v slovenskem in hrvatske mjeziku.

6. Svobodni govori drugih govornikov.

7. Prosta zabava in ples.

Slovinci in Hrvatje v vzhodnjem Ohio, kakor Maynard, Wheeling-Creek, Belaire, Neffs in drugi v tej okolici, ste naprošeni in vabljeni, da se desetletne slavnosti udeležite, ter slišite dobrega govornika. Vstopnina za moške je 50c (za plesno veselico). Ženske vstopnine proste. Odbor.

Brooklyn, N. Y.

Društvo Bratska Zveza št. 140, S. N. P. J., vljudo vabi vse rojake in rojakinje iz Brooklyna in New Yorka, da se udeležijo piknika, ki ga priredimo ob priliki šestletnice društva, v prostorih Hotel Park zum Gruenen Wald, vogal Columbus Ave. in Elm St., Maspeth, L. I., dne 10. septembra, t. l. Začetek ob 1. uri popoldne. Vstopnina 10c. Na programu je različna zabava, med drugim tudi kegljanje za dobitke, \$10.00, \$5.00 in \$3.00. Skrbljeno bo za dobro postrežbo in vsestransko zabavo.

Tja se pride, če se vzame Brooklyn Bridge Flushing Ave. karo, na Williamsburg Bridge Grand St. karo, na 34. cesti pa Ferry in Lutheran Cemetery karo, katere vozijo vse na Maspeth. Izstopiti je treba en blok pred stojnico, kar na levo po Columbus Ave. se pride naravnost v park.

Naše društvo se odpelje iz East Primrose ob 9. uri zjutraj z vlakom, ne pa kot je bilo prvotno sklenjeno, da se peljemo z avtomobil. Društvo Prostat ima poseben vlak in ta nam je najbolj priičen.

Bratje in sestre, vsi na slavnost v Imperial na dan 4. septembra!

John Sirc, tajnik.

Girard, Ohio.

Društvo Ljubljana št. 49, S. N. P. J., priredi dne 4. septembra t. l.

veselico in vinsko trgatavo, o priliki desetletnice vsatnovitve društva. Veselica se vrši v slovenskopoljski dvorani na 1104 St. Clair Ave., Youngstown, O. Na veselico so vljudo vabljeni vsa slovenska društva iz Youngstown, Struthers, Bessemer, Sharon in Aliquippa. Vabimo tudi brate Hrvatje. Začetek veselice točno ob dveh popoldne. Vstopnina za moške je 25c, dame so vstopnine proste. Godbo nam bo preskrbel slovenski tamburaški zbor iz Youngstowna, O. Okusnega prigrizka, fine pijače in vsakovrstne zabave bo v izobilju.

Vsak član društva Ljubljana, ki se brez tehtnega vzroka veselice ne udeležijo, plača \$1.00 v društveno blagajno, ali pa če mu je ljubše biti en mesec suspendiran.

Prihodnja redna mesečna seja se vrši tretjo nedeljo v mesecu, dne 17. septembra.

Frank Gorie, tajnik.

Panama, Ill.

Pozivljam vse člane in članice društva Vipava štev. 123, S. N. P. J., da se polnoštevilno udeležijo seje, ki se bo vršila dne 3. septembra v navadnih prostorih. Na dnevnem-redu je več važnih točk, tako glede veselice, ki se ima vršiti dne 30. septembra in sicer v korist društvene blagajne; imamo dalje splošno glasovanje, glede spremembe točke VIII., člen 3. splošnih pravil. Vsak naj prečita omenjeno točko že poprej, na seji pa bo dobil glasovanje in naj glasuje po svojem prepričanju. Zato vsi na sejo dne 3. septembra.

Frank Golčnik, tajnik.

IZ GLAVNEGA URADA.

SEJA GL. UPRAVNEGA ODBORA

7. avgusta 1916.

Navzoči: Kuhelj, Vederbar, Terbovec, Zavertnik, Molek in upravitelj Godina. Br. Kuhelj otvori sejo. Zapisnik prešnje seje prečitan in sprejet.

Br. Godina poroča: Za "Prosveto" so se prijavili sledeči zastopniki, ki so sprejeli pogoje in pripravljeni delati v ožjem in širšem delokrogu: John Fende iz Minnesote je pripravljen potovati po Minnesoti, Michiganu in Wisconsinu; Math Petrovich za Cleveland in okolico; John Peček tudi za Cleveland; Angel Coha za Colindwood, O.; Anton Tavčar za Dumlo, Pa. in eventualno za vso Pennsylvanijo; Mike Čebašek za Van Woorher, Pa. in splošno po državi; Anton Petan za Fitz Henry, Pa. in splošno po državi; Louis Virant za Pittsburgh, Pa.; Andrew Sproggar za Lincoln, Ill., in lahko vzame ves južni Illinois, Missouri in Kansas; L. Zakrajšek za Moon Run, Pa.; Frank Mergole za Cicero, Ill. in lahko vzame severni Illinois in Gary, Ind.; Fr. Udovič za Chicago. Dalje so se priglasili Martin Judnič iz Chicaga, K. Tauffer iz Kansasa, F. S. Tauchar iz Rock Springsa za Zapad in Louis Pogorelec iz Granite City, Ill. — Sklenjeno, da se prepuusti upravitelju, da on določi delokrog zastopnikom, ki se še priglasijo in da natančno beleži njihovo delovanje. Imena zastopnikov pridejo v list od časa do časa. Dalje poroča br. Godina, da je prirastlo 500 naročnikov, odkas izhaja dnevnik. Br. Breskvar v Clevelandu je poslal denar za oglas in je pisal, da pošlje tudi obljubljene procenote od smotk. Si vzame na znanje.

Br. Vederbar poroča: Inicijativni predlog št. 40 v Durango, Colo., je edini dobil dovolj podpore v smislu pravil, da gre lahko na referendum; vsi drugi predlogi so propadli. Ako bo ta predlog sprejet na splošnem glasovanju, bi bilo najbolje, da se objavi dotična izprememba v pravilih v listu, namesto da bi tiskal posebne listke za pravila. — Nasvet br. Vederbarja se sprejme kot predlog. Jednotin urad je treba zavarovati proti požaru. — Sklenjeno, da se zavaruje urad z dobo petih let.

Br. Zavertnik omeni, da bi po skušli, če bi se mogli iznebiti davka od urada. Kaj če bi organizirali šolo za slovenščino in državljanstvo, ki naj bi bila nastanjena v basementu in bi bili na ta način prosti davkov? In morda bi tudi čehi imeli tam svobodnomiselno šolo. Stvar se odloži za pozneje.

Br. tajnik poroča dalje: Št. 20 Ely, Minn. Br. Štefančič ponovno

prosi odškodnine \$200 za oslepel oko, ker je v stiski. Sklenjeno, da se poizve pri zdravniku, da li je opravičen.

Agnes Ambroz piše iz Winona, Minn., da bi tam Slovenke rade ustanovile novo društvo; imajo že 12 članice. Se jim dovoli.

Št. 130, Eveleth, Minn. Sest. Fr. Čampa je bila operirana na akutnem vnetju slepiča. Zdravnik izjavlja, da je bila operacija potrebna za ohranitev življenja (to relieve her). Se izplača operacijska podpora.

Št. 5, Cleveland, O. Tajnik piše, da ni mogoče spraviti društvenih knjig v pravi red, in vpraša, če bi jednota plačala polovico stroškov, da bi on prišel v Chicago po navodila za ureditev knjig. — Sklenjeno, da plača jednota polovico vožnje, drugo polovico in dnevnice naj pa trpi društvo.

Št. 105, Indianapolis, Ind. Društvo pošilja iniciativni predlog za izpremembo pravil. Se objavi v prvi uradni številki Glasila.

Št. 110, Chisholm, Minn. Br. Andolšek je bolan na srčni hibi in bi rad šel k nekemu zdravniku v Wisconsin, ako jednota plača stroške. Se mu ne more pomagat.

Št. 16, Milwaukee, Wis. Sest. Kat. Kuračan je bila operirana na vnetju slepiča. Se ji izplača \$10.

Br. Jože Ambrozič, predsednik gl. nadzornega odbora, piše, da naj gl. odbor prepove br. Breskvarju rabiti besede "S.N.P.J." na njegovih smotkah, ako ne plača obljubljenih procentov. Dalje poroča br. Ambrozič glede br. Peterlina, gl. porotnika, da se ga smatra resigniranim, ako ne odgovori do 10. avgusta.

Gl. predsednik, br. Vogrič, da je dobil pritožbo od društva št. 182, Gilbert, Minn. zaradi sosednega društva št. 81 v Sparti, katero je obdolženo, da večina članov tega društva opravlja stavkokaško delo v rudnikih in da manjšina pri tem društvu sploh nima besede. — Sklenjeno, da se poveri zastopništvu br. Hrastu v Duluthu, ki naj odredi raspravo v smislu pravil, zasliši obe stranki in potem poroča gl. odboru.

Br. Fr. Sluga piše iz Pueblo, Colo., da ni dobil podpore. Ima nakaznico za \$40, toda vsa zadeva je tako zmešana, da je težko dognati, da li je opravičen do podpore ali ne. Bil je član pri št. 57 Black Diamond, Wash., pa ni vzel prest. lista, ko je prišel v Dawson, N. Mex. Sklenjeno, da preskrbi boljše podatke.

Davčni komisar iz države Ohio pozivlja jednoto, da priglasijo posest za obdavčenje, če tam kaj v omenjeni državi. Nimamo kaj priglasiti.

Br. Kuhelj zaključuje sejo.

Jos. Kuhelj, podpredsednik.

Ivan Molek, zapisnikar.

KADAR SE ZGODI kaj novega, kar vas zanima, sporočite nam, kajti vsakokrat bo zanimalo tudi druge.

VSAK dober član Slovenske Narodne Podporne Jednote je naročnik "Prosvete".

VABILO NA VESELICO

Člani in prijatelji zadruga pozor!!!

Slovenska zadružna zveza v Conemaugh, Pa.

priredi

v soboto, dne 2. septembra v dvorani Sv. Alojzija v Conemaugh, Pa.

Veselica se vrši z namenom, da pridejo člani in prijatelji zadružnega gibanja bolj skupaj, da se zamoremo o celej ideji bolj obširneje pogovoriti.

Vstopnina za moške \$1.00. Dame so vstopnine proste.

(16-23-30)

ODBOR.

VABILO NA VESELICO

Člani in prijatelji zadruga pozor!!!

Slovenska zadružna zveza v Conemaugh, Pa.

priredi

v soboto, dne 2. septembra v dvorani Sv. Alojzija v Conemaugh, Pa.

Veselica se vrši z namenom, da pridejo člani in prijatelji zadružnega gibanja bolj skupaj, da se zamoremo o celej ideji bolj obširneje pogovoriti.

Vstopnina za moške \$1.00. Dame so vstopnine proste.

(16-23-30)

ODBOR.

VABILO NA VESELICO

Člani in prijatelji zadruga pozor!!!

Slovenska zadružna zveza v Conemaugh, Pa.

priredi

v soboto, dne 2. septembra v dvorani Sv. Alojzija v Conemaugh, Pa.

Veselica se vrši z namenom, da pridejo člani in prijatelji zadružnega gibanja bolj skupaj, da se zamoremo o celej ideji bolj obširneje pogovoriti.

Vstopnina za moške \$1.00. Dame so vstopnine proste.

(16-23-30)

ODBOR.

ZASTOPNIKI ZA "PROSVETO".

Naši lokalni zastopniki so vsi društveni tajniki in tajnice.

Potem so še lokalni zastopniki: Frank Udovič, Chicago, Ill.

Math Petrovich, Cleveland, O.

Leo, Poljšak, Cleveland, O.

John Peček, Cleveland, O.

Frances Martinjak, Collinwood, Ohio.

Jos. Mihelich, Greenland, Mich.

Joseph Hočevar, Pueblo, Colo.

Louis Pogorelec, Granite City, Ill.

Jacob Varga, Ely, Minn.

Mike Pleshe za državo Arizona.

Frank Gorene, za državo Arkansas.

John Miklich, Sheboygan, Wis.

Frank Ahlin za državo W. Va.

Va., Md. in N. Y.

M. Krainz, Durbin, W. Va., Pa.

in Ohio.

Za državo Pennsylvania so:

Anton Petan, Louis Virant, J.

Terčelj, Louis Zakrajšek, Anton

Taušar.

Splošno potovalni zastopniki

Mogoče najboljši sistem življenja je, da jemo malo od vsakega — ne pre malo, pa tudi ne preveč — in se vzdržimo vseh tistih jedi, za katere nam izkušnja pravi, da so škodljive. Poleg izbire prave hrane, je potrebno tudi preprečiti zbiranje strupene tvari v telesu. Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino bo opravilo ta izčiščevalni proces. To zdravilo ne bo pustilo nobene strupene tvari v telesu. Odstranilo bo zaprtje, slabost, nervoznost, ojačilo bo kri in povečalo tek. Ono bo tudi ojačilo prebavne organe in jih pripravilo, da sprejmejo in prebavijo dovolj tečne hrane. V lekarnah. Cena \$1. Jos. Triner, 133—1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Okorel vrat in hrbet nadrgnite s Trinerjevim linimentom in okorelost bo kmalu izginila. Ta liniment je jako dober pri revmatizmu in nevralgiji. V lekarnah 25c in 50c, po pošti 35c in 60c. (Adv.)

POZOR! ROJAKI POZOR!

Na več raznih vprašanj želim odgovoriti, da imam še farmo prodati. Farma meri 80 akrov dobre zemlje. 10 akrov je koroze, 4 akre ovsa, 1 in pol akra so kumare, 2 akra krompirja, 1 akra fižola, 1 akra je repa in pesa, 1 akra je pa vrtna zelenjava in mlada jabolka so nasajena; vse drugo je pa smre kova hosta in nad 50 tisoč čevljev lesa za žago, vse je zagrajeno, lepa hiša, 3 sobe, hlev za živino, kokošnjak, 2 kupa, vse orodje, (corn erip) shramba za koroze, 9 glav gojene živine, 10 prašičev, 50 kokoši, 2 mladi kobilici, 4 in 5 let stari, vsa konjaka oprava voz, (bugy) kočija, sani, 2 pluga, brana, stroj za okopavanje, stroj za krmo kositi, stroj za grabiti seno, stroj za izruvanje štorov, stroj za rezati slamo, stroj za snetanje (krim), in še vse drugo orodje, ki se rabi na kmetiji in ves letni pridelek. Prodajam vse skupaj za nizko ceno \$3,500.00 ali pa tudi za menjam za dobro hišo v primeren mestu. Kdor želi kupiti ali zamenjati, naj si pride sam osebno ogledat. Naj še omenim, da voda teče čez mojo kmetijo in do bra pitna voda pri hiši. Samo tri milje od mesta Millston, 5 minut peš do šole. Kdor misli priti na ogled naj si kupi vozni list do Millston, Wisconsin. Moj naslov je — Anton Roth, Millston, Wis.

Emil Bachman
2107 So. Hamlin ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska tiskarna za zastave, Regalije, Značke, Kape, Pečate itd. v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik, ki je tiskan v vseh slovanskih jezikih.

Dr. Richter's Pain Expeller za revmatizma, bolečine, za bolečine utrujenosti, sklepe in mišice. Pravi se dobi le v svetih, kot van tako ta eliksir. Vzemite ga, ako imate na mišice, nade trine snamte s ščiro. 35 in 50 centov v vseh lekarnah, ali pa naročite si naravnost od F. H. Richter & Co. 74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsa delavca in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati.

pravo sliko socializma. Naročnina znaša \$2.00 na leto, \$1.00 za pol leta.

Naslov: PROLETAREC 4008 W. 31st St. CHICAGO, ILLINOIS.

O prehlajenju otrok.

Ne kašljaj v otroka — kašelj polni rakve.

Da **KOPP'S BABY'S FRIEND** je najboljši in najbolj pripraven zdravilo navadnih otroških boleznih kakor utrujenost, nespavanje, prehlad, zaprtje, napetost, griza, krči v trebuhu itd., itd., kakor tudi pri rasti zob, je pdeiskušeno več milijunkrat pri otrokih, ki so bili ohranjeni s tem zdravilom v mladosti. Nobena mati ne sme prevzeti odgovornost na svoje rame s tem, da vzame mesto originalnih druge ceneje ponaredbe, ker take poskušnje bi imele slabe posledice. Zato ne rabite ničesar drugega kot originalni **Kopp's Baby's Friend**.

Kupi se lahko po 25 ali 50c steklenici v vsaki lekarni. Ako ne morete kupiti pravi **"KOPP'S BABY'S FRIEND"** v bližnji lekarni, potem na impošilje papirnat dolar in mi vam bomo takoj poslali dve steklenici po 50 centov z obratno pošto.

Kopp's Baby's Friend Co., York, Pa.

E. R. Kopp
Edino pravi s tem podpisom.

Pozor--Central Bar--Pozor

Slovenec in Hrvat v Rock Springs, Wyo., kakor tudi vsem tistim ki potujejo skozi to mesto, se priporočava za obilen obisk. Od tukaj se lahko peljete na Ralliance, Lion ali Guan majne. Ako kdo naznan prihod, ga počakamo na postaji. Imamo najboljšo pivo, žganje, vino in cigare.

Yugovich & Haffar Co.
216 Pilot Butte Ave., Tel. 255 J. Rock Springs, Wyo.

Priporočila se za Obilen Obisk TRIGLAV SALOON

Vsem Slovencem in Hrvatom ter drugim Slovanom v Rock Springs, Wyo. in okolici, kakor tudi vsem tistim, ki potujejo skozi to mesto. Točiva sveže Schlitz pivo, pristno vino, najboljša žganja in brinjeve, ter prodajava fine smotke.

FORTUNA & FUTZ
302 Pilot Butte Ave., Tel. 85 J. Rock Springs, Wyo.

Pozor! NOVA NASELBINA. Pozor!

Nova naselbina je v okolici česke kalifornije, katera nudi delavcem zelo ugodno priliko, da si lahko kupijo lep dom, dobre hiše in sicer je to od šte. 3222 pa do šte. 2342 So. Karlov Ave. Prodajamo jih od \$300 do \$400 pod ceno, plačati je treba le nekaj takoj pri nakupu ostalo pa se plačuje na lahke mesečne obroke. Stavbišča (lote) merijo po 30x125 čevljev in vsa poslopja so moderno vrejena. Voda, odvodni kanal in cementovni hodniki vse je vrejeno in plačeno. Samo en blok južno od Crawford Ave., (40th ave.) kare in samo 5c vožnje na vse strani mesta. Ogledite si ta prostor predno greste kam drugam kupiti. Pripeljite se do Crawford Ave. kare in potem po ti kazi južno do 31. ulice in potem pa še dva bloka zapadno in tu izstopite in pjdite le samo en blok južno do stavb. Tu je sveži zrak in prijazna okolica.

Za vsa nadaljše pojasnila pa se obrnite do John Pecka, 2644 So. Lawndale Ave. Ob sobotah in nedeljah pa pridite k stavbam.

John Pecka, zastopnik družbe PECKA IN MAZANEC. Chicago, Ill.

OBLASTI ZDRUŽENIH DRŽAV REDNO PREGLEDUJEJO DENARNI ZAVOD.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA V PITTSBURGHU, PA.

Ustanovljena l. 1852

Lastno poslopolje.

SPREJEMAJO DENAR NA ULOŽKE IN PLAČUJEMO OBRESTI. — ULOŽKE IZPLAČUJEMO BREZ KAKE ODPOVEDI.

INOZEMNI ODDELEK BANKE. Zdaj pošiljamo v staro domovino pod garancijo

100 Kron za \$13.00

POZOR: Denar pošiljamo v kraj brez posredovanja drugih bank. Denarne pošiljave za slovenske kraje izplačuje vnašem imenu ljubljanske podružnice C. KR. PRIV. KREDITNEGA ZAVODA ZA TRGOVINO IN OBRT NA DUNAJU.

FIRST-SECOND NATIONAL BANK

CORNER FIFTH AVENUE AND WOOD ST. OF PITTSBURGH.

Pišite po tiskovine za pošiljanje denarja v stari kraj. Kuverte in papir Vam pošljemo takoj brezplačno na Vaš naslov.

RAZPRODAJA

V zalogi imam še par sto slovenskih grafofonskih plošč.

Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.

Za farme in zemljišča

ob lepih cestah, blizu železnice, rodovitna zemlja, vgodno podnebje, dober trg, izvrstna prilika za živinorejo, svinjerejo in kurjad, se obrnite na rojaka

Wm. Brunschmid, farmer, Jump River, Wisconsin

PAZITE

na vaš žetodec in kupajte le najboljša jamčena Kalifornijska vina in žganja.

CENA: F. O. B. V CHICAGO

Za belo in rdečo vino.

1 galon sodček \$1.50
5 galon sodček \$7.50
10 1/2 galon sodček \$11.50
25 galon sodček \$25.50
52 galon sodček \$45.00

Kalifornijsko žganje in raznovrstnega sadja po \$2.00, \$3.00 in \$4.00 galona.

Narocite zaboj 12 steklenic finega (Trester) Tropinjevca za \$10.00

Ne odlašajte, naročite še danes pošlite Money ali Expressi ček s naročilom.

Jos. Bernard
DEPT. Z.
1903 Blue Island Ave.
Chicago, Ill.

RAD BI IZVEDEL.

Rad bi izvedel kje da je John Burja, doma iz vasi Vrh, fara Krnska na Kranjskem, ker mu imam sporočiti zelo važne stvari radi njegovega brata Franka Burja. Ako kdo izmed rojakov ve za njegov naslov, prosim, naj mi ga naznani ali naj se mi sam javi. Louis Blažič, 224 Shields Ave., Butte, Mont.

KNJIGA

Pot k zdravju

bode kmalo pošila, kateri rojakov jo še nima, naj jo čim prej naroči. — Pošilja se brezplačno in poštne prosto.

Ta knjiga poučuje kako se čuvati pred različni boleznimi in kako že obstoječe z malimi stroški odstraniti. Ona je koristen svetovalec za moža in ženo, deklico in mladeniča.

Pismo z različno pisanimi imeni in naslovi pošiljajte na:

The Partos Pharmacy
160 — 2nd Ave. New York, N. Y.

VELIKI SLOVENSKO - ANGLEŠKI TOLMAČ Knjiga vsega polag slov.-angl. slovnice, slov.-angl. razgovore za vsakdajno potrebo, navodilo za angleško pisanje, spisovanje angleških pism in kako se postane ameriški državljan. Vrh tega ima knjiga dodaj največ slov.-angl. in angl. slovar.

To je najboljša in najbolj popolna knjiga za priučenje angleščine in ne bi smelo biti slovenskega doma, kda ki bi te knjige ne imel.

Knjiga trdo in okuano v platnu vezana (430 strani), velja \$2.00 in je dobiti pri

V. J. Kubelka,
538 W. 140th St., New York, N. Y. Pišite po cenik slovanskih knjig

ČAS.

Edina Slovenska revija lahaja mesečno na 36 straneh in velja za vsa leta \$1. — Čas, 2711 S. Millard Ave, Chicago, Ill.

Pouk v angleščini in lopopisju potem dopisovanja.

Ali bi radi znali angleško govoriti, brati in pisati?

Ali imate veselje do angleščine in se ne znate učiti?

Ali Vam ni znano koliko velja angleščina nam tujcem v tej deželi? Naj pomislimo, da denar, ki se šrtvuje za samo izobrazbo, je najbolje naložen, in ne vzame ga kriza, ne vojna. Pišite za brezplačna pojasnila na

Slovanian Correspondence School 6119 St. Clair Ave., Cleveland O."

— ZA VERNINO OGLASOV — sredstvene in toliko odgovorn. svetovni delovni svet

James F. Stepina, predsednik.
Christian R. Walleck, I. podpreds.
Emanuel Beranek, II. podpreds.
Adolph J. Krassa, blagajnik.

Naznateljski svet:
Michael Zimmer, predsednik.
Emanuel Beranek, Dr. Anton Hankin
Abel Davis
John Fack
A. V. Geringer
John C. Krassa
James F. Stepina
C. R. Walleck

AMERICAN STATE BANK

1825—27 Blue Island Ave., bliso 18-ste ulice, CHICAGO, ILL.

Glavnica in prebitek \$500,000.00

ODPRTO: Pondeljek in v četrtek do 8 1/2 zvečer vse druge dneve pa do 5 1/2 popoldne

POZOR!

Radi nestalnosti cen kronske vrednosti, nam je nemogoče odrediti stalno ceno. Pošiljali bodemo denar še nadalje po najnižjih cenah tekoče vrednosti kron. Uprajte, ali nam pa pišite za ceno, večje svote se po nižjih cenah.

Pošiljamo denar v stari kraj in jamčimo da se pošteno izplača ali pa Vam vrne

Direktna zveza s Prvo Hrvatsko hranilnico in posojilnico v Zagrebu in njenimi podružnicami.

Pošiljamo denar vojnim vjetnikom v Srbijo, Rusijo, Anglijo in Francosko. Govorimo vse slovanske jezike.

Izvirno potrdilo

(ORIGINAL RECEIPT)

ki nam ga pošlje poštni urad iz starega kraja, priča vsakemu, da denar, poslan naslovniku, bil izplačan. Potrdilo je podpisano osebe, ki ste ji poslali denar in ko ga mi dobimo sem, ga hranimo to, da se lahko vaak pošiljalec sam prepriča o prejemu poslane vsote.

Cene po dnevnem kurzu.

ZA DENAR JAMČIMO VSAKEM SLUČAJU!

Prebitek Glavnica in Hranilne uloge \$6,000,000.00.

Pišite nam v vašem materinskem jeziku na

KASPAR STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS.

Edina Slovenska Tvrdba

Zastave, regalije, značke, kape, pečate, in vse potrebščine za društ. in jed. Delo prve vrste. Cene nizke. Slovenske cenike pošiljame zastonj. **F. KERŽE,** 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je NARODNA TISKARNA

2146-48-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. — "GLASILO" se tiska v naši tiskarni.

V blagohotno uvaževanje!

S tem naznanjam onim številnim cenj. odjemalcem, kateri so zadnji čas naročili pri tvrdki A. Horvat kranjski importirano slivovko, da mi je sedaj iste manjkalo in se je sedaj ne more več dobiti iz starega kraja.

Denarja od sedaj naprej ne bom pošiljal več sam za naročeno slivovko; pač bom pa poslal vsem tistim slivomalcem namesto nje kranjski importirani brinjevec ali pinovec, katerega imam še dosti v zalogi.

Moja tvrdka je edina samostojna te vrste v Ameriki. Jaz prodajam blago tudi ceneje, kakor katera druga tvrdka in to valed tega, kar opravljamo večinoma sami vse posle. Star pregovor pravi: Kjer drugi delajo, drugi mejo tega pa ni pri meni.

Posebno se tople priporočam cenj. slovenskim gostilničarjem, kateri jaz ne morem osebno obiskat, da naj se sami obrnejo pismeno name k bode v Vašo lastno korist.

ANTON HORVAT, importer in trgovec s žganjem na deželo. Telefon: Canal 2974. 1827 W. 22nd st., Chicago, Ill.

Frank Stonich

brat starijega Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjam rojakom iz Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete stalnino s. pr. ure, varilice, protine, broške itd., se obrnite same, ker boste dobili blago prve vrste.

VEN GARANTIRANO!

V zalogi imam značke, protane, privraka, broške raznih jedst in vseh. **FRANK STONICH** 7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 606, CHICAGO, ILLINOIS.

DR. ADOLF MACH

ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure so: 9 do 12 dop.; 1 do 5 pop.; 7:30 do 9 zvečer. — Ob nedeljah po dogovoru.

2601 S. Lawndale Ave., vogal 26. St. CHICAGO, ILLINOIS.

PRODAJAM

BELO VINO SODČEK PO.....
RUDENO VINO SODČEK PO.....
TROPINOVO ŽGANJE, GAL.....
Narocite je priložiti gotovi denar in poštne nakazilce.

Z veleposredovanjem **A. W. EMERICH** vnaša trgovina in distribucija 18005 St. Clair Ave. Colman Bldg. CLEVELAND, OHIO.